

**Republika e Kosovës
Republika Kosova-Republic of Kosovo
Qeveria -Vlada-Government**

**Ministria e Mjedisit dhe Planifikimit Hapësinor
Ministarstvo Životne Sredine i Prostornog Planiranja
Ministry of Environment and Spatial Planning**

**AGJENCIONI PËR MBROJTJEN
E MJEDISIT TË KOSOVËS**

**KOSOVSKA AGENCIJA
ZA ZAŠTITU SREDINE**

**KOSOVO ENVIRONMENTAL
PROTECTION AGENCY**

Kosovski Institut za Zaštitu Prirode

Stručno obrazloženje za proglašenje područja “Hodžin kamen sa ušćem reke i jezerom Prilepnica”, zaštićenim prirodnim područjem.

Priština, 2026

Radna grupa za pripremu obrazloženja/stručnog predloga za proglašenje područja „Hodžin kamen sa ušćem reke Prilepnica“ zaštićenim prirodnim područjem na teritoriji opštine Ranilug.

Prema Odluci 05/AZŽSK/2025, od 22.01.2025. godine, članovi ove Radne grupe su:

Sami Behrami,	KIZP ,presedavajući
Nexhmije Kamberi,	KIZP , članica
Fatmir Bytyqi,	AZŽSK/ DPSŽS
Elez Krasniqi,	Univerzitet u Prištini, član
Fitim Humolli,	Univerzitet u Prištini, član
Halil Ibrahim,	Univerzitet u Prištini, član
Sami Sinani,	OZŽSV, član
Ivan Dencic,	Opština Ranilug, član
Helena Poucki,	NVO Gaia Kosova, članica

SADRŽAJ

I.	UVOD.....	5
II.	PRAVNI OSNOV.....	5
III.	CILJEVI.....	7
IV.	HODŽIN KAMEN SA REČNOM UŠĆEM I JEZEROM PRILEPNICA, FIZIČKO-GEOGRAFSKE KARAKTERISTIKE.....	8
4.1.	Geografski položaj.....	8
4.2.	Geološka struktura.....	9
4.3.	Reljef.....	12
4.4.	Klima.....	12
4.4.1.	Temperate.....	13
4.4.2.	Atmosferske padavine.....	16
4.4.3.	Vetrovi	17
4.5.	Pedološke karakteristike.....	17
4.6.	Hidrološke karakteristike.....	20
4.6.1.	Reka i jezero Prelepnica.....	20
4.6.2.	Termomineralne vode.....	21
V.	PRIRODNE VREDNOSTI PODRUČJA.....	22
5.1.	Vrednosti prirodnog nasleđa geomorfološkog karaktera.....	23
5.1.1.	Klisura reke Prelepnica.....	23
5.1.2.	Krečnjačke stene.....	23
5.2.	Vrednosti prirodnog nasleđa hidrološkog karaktera.....	26
5.2.1.	Rečni tok.....	26
5.2.2.	Veštački vodopadi.....	26

5.2.3. Izvori vode.....	29
5.2.4. Veštačko jezero Prilepnica.....	30
5.3. Vrednosti prirodnog nasleđa sa speleološkim karakterom.....	31
5.4. Vrednosti biodiverziteta.....	34
5.4.1. Flora.....	34
5.4.2. Vegetacija.....	36
5.4.3. Fauna.....	38
VI EKONOMSKA AKTIVNOST U PODRUČJU.....	45
6.1. Turistički resursi, mogućnosti za razvoj turizma u području.....	45
VII. ADMINISTRACIJA I UPRAVLJANJE PODRUČJEM	48
VIII. ZAKLJUČAK.....	50
IX. LITERATURA.....	54

I. UVOD

Predloženo područje za zaštitu „Hodžinog kamena sa klisurom reke i jezerom Prilepnica“, na teritoriji opština Gnjilane i Ranilug, bogata je prirodnim vrednostima hidrološkog, geomorfološkog, pejzažnog, obrazovno-edukativnog, kulturnog, turističkog i drugog karaktera. Takođe, područje oko rečnog toka bogato je biodiverzitetom koji čine različite vrste flore i faune slatkih voda.

Ovo područje predstavlja posebne prirodne i estetske vrednosti od višedimenzionalnog značaja, te je stoga važno područje za zaštitu i promociju. Zbog prirodnih vrednosti i lepog izgleda koji poseduje, predlaže se da se proglašeno zaštićenim područjem u kategoriji zaštite „**Zaštićeni pejzaž**“, površine **80 hektara (Opština Gnjilane - 48 ha i Opština Ranilug - 32 ha)**.

Pored vrednosti prirodnog nasleđa, zona je bogata i vrednostima kulturnog nasleđa, koje je dodatno obogaćuju i čine još značajnijim stavljanje ovog područja pod zaštitu.

II. PRAVNI OSNOV

Zakon o zaštiti prirode br. 03/L-233 utvrđuje uslove i kriterijume koje određeno područje mora da ispuni kako bi bilo proglašeno zaštićenim područjem sa aspekta prirodnih vrednosti.

Na osnovu člana 19 Zakona o zaštiti prirode br. 03/L-233,

Zaštićena područja

1. Nacionalni park proglašava zakonom Skupština Republike Kosovo - u daljnjem tekstu: Skupština.
2. Strogi rezervat, posebno područje PZZ i POP, spomenik prirode od posebne važnosti i park prirode proglašava Vlada Republike Kosova - u daljnjem tekstu: Vlada.
3. Spomenik prirode, zastićeni predeo i spomenik parkovne arhitekture, proglašava skupština opštine na teritoriji gde se nalaze, uz prethodnu pribavljenu saglasnosti Ministarstva.

4. **Zaštićena područja iz stava 3. ovoga člana koja se nalaze na području dve ili više opština, na predlog Ministarstva proglašava Vlada.**
5. Ako zaštitu iz stava 3. ovoga člana predloži Ministarstvo, a skupština opštine ne donese akt o zaštiti u roku od tri meseca od prijema predloga, tu prirodnu vrednost zaštićenom će proglasiti Vlada.

Člana 20

1. Predlog akta o proglašenju zasniva se na stručnom predlogu koji izrađuje Institut Kosova za zaštitu prirode, a kojim se utvrđuju vrednosti područja koje se predlaže za zaštitu, način upravljanja tim područjem, kao i predlog organa nadležnog za donošenje akta o proglašenju, radi obezbeđivanja sredstava za upravljanje zaštićenim područjem.
2. Stručna osnova sadrži detaljan opis posebnih vrednosti zaštićenog područja, procenu stanja tog područja, posledice koje proizilaze iz donošenja akta o proglašenju, naročito u pogledu prava svojine i postojećih ekonomskih delatnosti, kao i procenu potrebnih sredstava za sprovođenje akta o proglašenju zaštićenog područja.
3. Za predlog proglašenja zaštićenim područjem informiše se javnost. Pod informisanjem javnosti podrazumeva se javni pristup predloženom aktu za proglašenje zaštićenim područjem i profesionalnoj osnovi sa kartografskom dokumentacijom.
4. Proceduru javnog pristupa za proglašenje nacionalnih parkova, parkova prirode, strogih rezervata i posebnih područja organizuje i vodi Ministarstvo, dok proceduru javnog pristupa za proglašenje ostalih zaštićenih zona - prirodnih spomenika, zaštićenih pejzaža i arhitektonskih spomenika u parkovima - organizuje i vodi skupština opština.
5. Javna pristupačnost traje najmanje trideset (30) dana.
6. Predlagač akta za proglašenje zaštićene zone ima obavezu da se izjasni o predlozima koji su proizašli iz javnog pristupa, dok zapažanja iz debate postaju sastavni deo dokumentacije na kojoj se zasniva predlog za proglašenje.
7. Obaveštenje o javnom pristupu objavljuje se u sredstvima javnog informisanja i na veb-sajtu Ministarstva i sadrži beleške, kartografsku dokumentaciju i drugu dokumentaciju u vezi sa zonom predloženom za zaštitu, vremenski rok za razmatranje, datum završetka prijema komentara i reference organa koji prima komentare.

Prema članu 21. Zakona o zaštiti prirode br. 03/L-233, akt o proglašenju zaštićenog područja mora da sadrži: ime i kategoriju zaštićenog područja, prostorne granice zaštićenog područja, oznaku dimenzije kartografskog prikaza, odnosno drugu oznaku lokacije.

Člana 24.

1. Za to područje Institut, na osnovu profesionalnog obrazloženja, utvrđuje da li poseduje karakteristike zaštićenog područja i/ili je pokrenuta procedura za stavljanje pod zaštitu, i utvrđuje se da je pod privremenom zaštitom donošenjem odluke o privremenoj zaštiti. Odluku o privremenoj zaštiti donosi Ministarstvo.
2. Odlukom o privremenoj zaštiti utvrđuje se zaštićeno područje, mere i uslovi zaštite, kao i određivanje roka koji ne može biti duži od dve (2) godine od dana donošenja.
3. Za period trajanja privremene zaštite, o vrednosti prirode primenjuju se odredbe ovog zakona.

III. CILJEVI

Predloženo područje za zaštitu " Hodžinog kamena sa ušćem reke i jezerom Prilepnica" predstavlja posebne prirodne, geomorfološke, hidrološke, pejzažne i biodiverzijske vrednosti, kao i druge karakteristike koje bi trebale biti stavljene pod zakonsku zaštitu.

Ciljevi koji se žele postići nakon proglašenja ovog dela zaštićenim područjem su:

- Zaštita i promocija prirodnih vrednosti hidrološkog, geomorfološkog, pejzažnog, obrazovnog, kulturnog, turističkog karaktera itd., koje područje poseduje;
- Zaštita vodenog ekosistema i biološke raznolikosti, njihovo održivo upravljanje i preduzimanje mera za revitalizaciju oštećenih prirodnih vrednosti na ovom području;
- Racionalno korišćenje prirodnih vrednosti kroz nadzor i kontrolu područja radi sprečavanja njegove degradacije;
- Preduzimanje odgovarajućih aktivnosti zaštite i upravljanja, sa ciljem obnavljanja

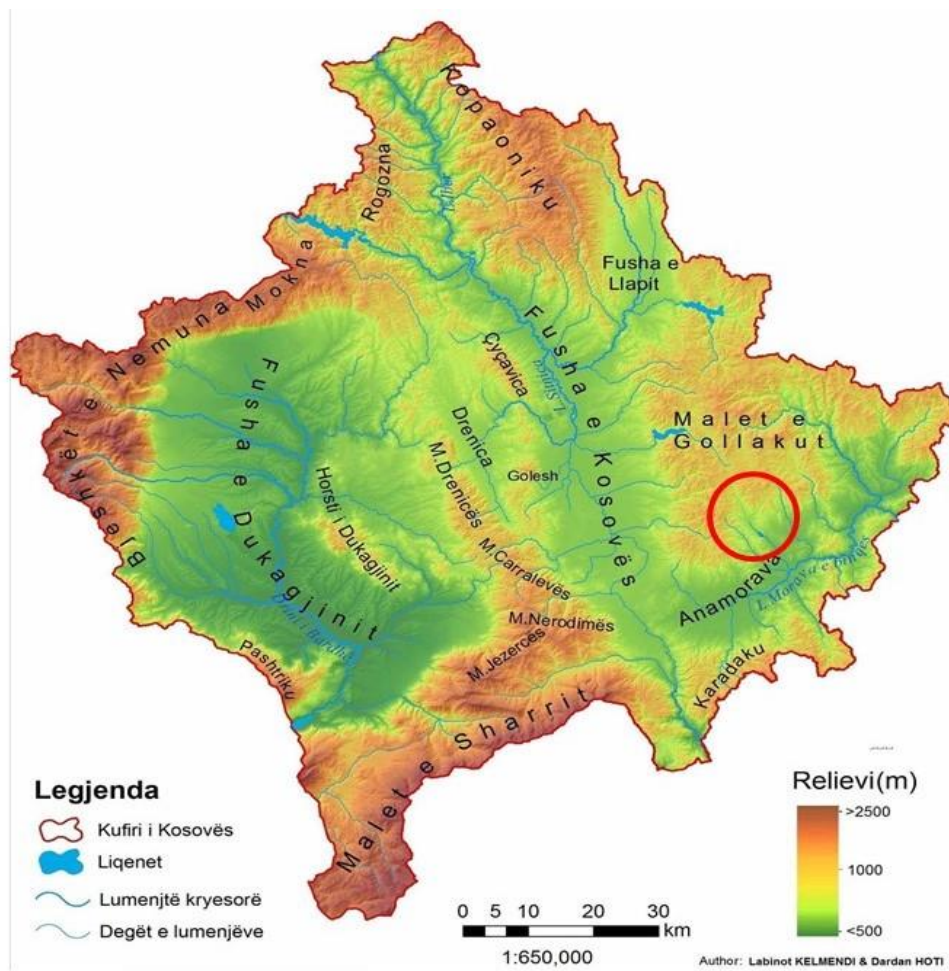
ekoloških uslova u vodenom ekosistemu;

- Sprovođenje naučnih, obrazovnih, kulturnih, edukativnih istraživačkih i drugih stručnih radova u skladu sa međunarodnim konceptima u razvoju područja sa ciljem očuvanja prirode, razvoja turizma i promocije lokalnih proizvoda;
- Promocija vrednosti i ekonomskog razvoja područja šumske vegetacije u opštini Ranilug;
- Promocija turističkih i obrazovnih vrednosti na području „Hodžin kamen sa ušćem reke i Prilepničkim jezerom“.

IV. "HODŽIN KAMEN SA UŠĆEM REKE I JEZEROM PRILEPNICA", FIZIČKO-GEOGRAFSKE KARAKTERISTIKE

4.1. Geografski položaj

Zaštićeno područje „Hodžin kamen sa ušćem reke Prilepnice“ nalazi se u jugoistočnom delu Kosova, tačnije između visoravni Golak i doline Anamorave. Ova teritorija obuhvata površinu od 80 hektara, koja pripada morfološkoj jedinici brdsko-planinskog masiva Golak (tj. južnom delu pomenute jedinice). Dok je u administrativnom smislu deo teritorije opština Gnjilane i Ranilug. U hidrografskom smislu, područje pripada akumulaciji reke Binačka Morava kroz koju odvodi vode sa teritorije Kosova.

Sl. 1. Položaj zaštićenog područja na Kosovu

4.2. Geološka struktura područja

U opštem morfotektonskom i morfološkom okviru, ovo područje predstavlja teritoriju koja je diferencirana novom pliocensko-kvartarnom tektonikom između brdsko-planinske jedinice visoravni Golak i tektonskog basena Anamorave.

Od posebnog značaja je i litološki sastav u ovom slivu, koji se manifestuje pojavom raznovrsnih formacija u pogledu sastava, kao što su: poreklo, struktura, tekstura, tvrdoća, mineraloški sastav, hemijska rastvorljivost itd.). Iz analize geološke karte Kosova razmere 1:200.000 (NKRM, 2006), izdvojili smo i predstavili obrađene činjenice o ovom slivu, prikazujući podatke o starosti i strukturi ovog područja.

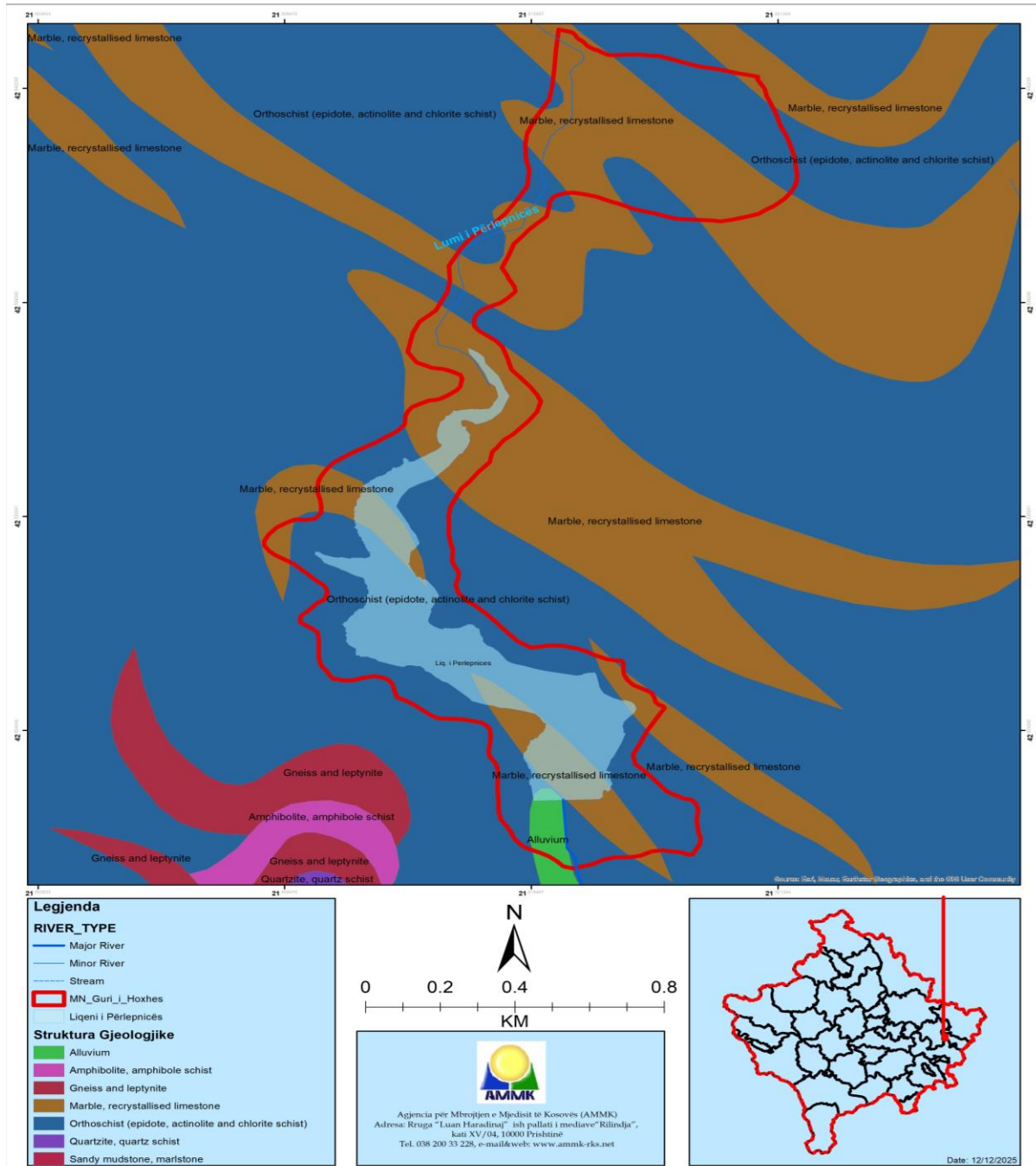
Raznovrsnost stena u slivu zaštićenog područja „Hodžin kamen sa ušćem i jezerom Prilepnica“, kao što su magmatske i terigene, ogleda se u njegovom reljefu sa karakterističnim morfološkim kompleksom, počev od paleozoika do kvartara.

Paleozoičke formacije – Najstarije stene koje čine zaštićeno područje „Hodžin kamen“ pripadaju paleozoiku i predstavljaju prostranu teritoriju kompleksa metamorfnih stena. Na osnovu podataka geološke karte, ova teritorija je uglavnom predstavljena gnajsima, leptinitima, amfibolitima i amfibolskim škriljcima, koji se javljaju uglavnom u perifernim delovima zaštićenog područja i nalaze se u kontaktu sa novim jedinicama terigenih stena.

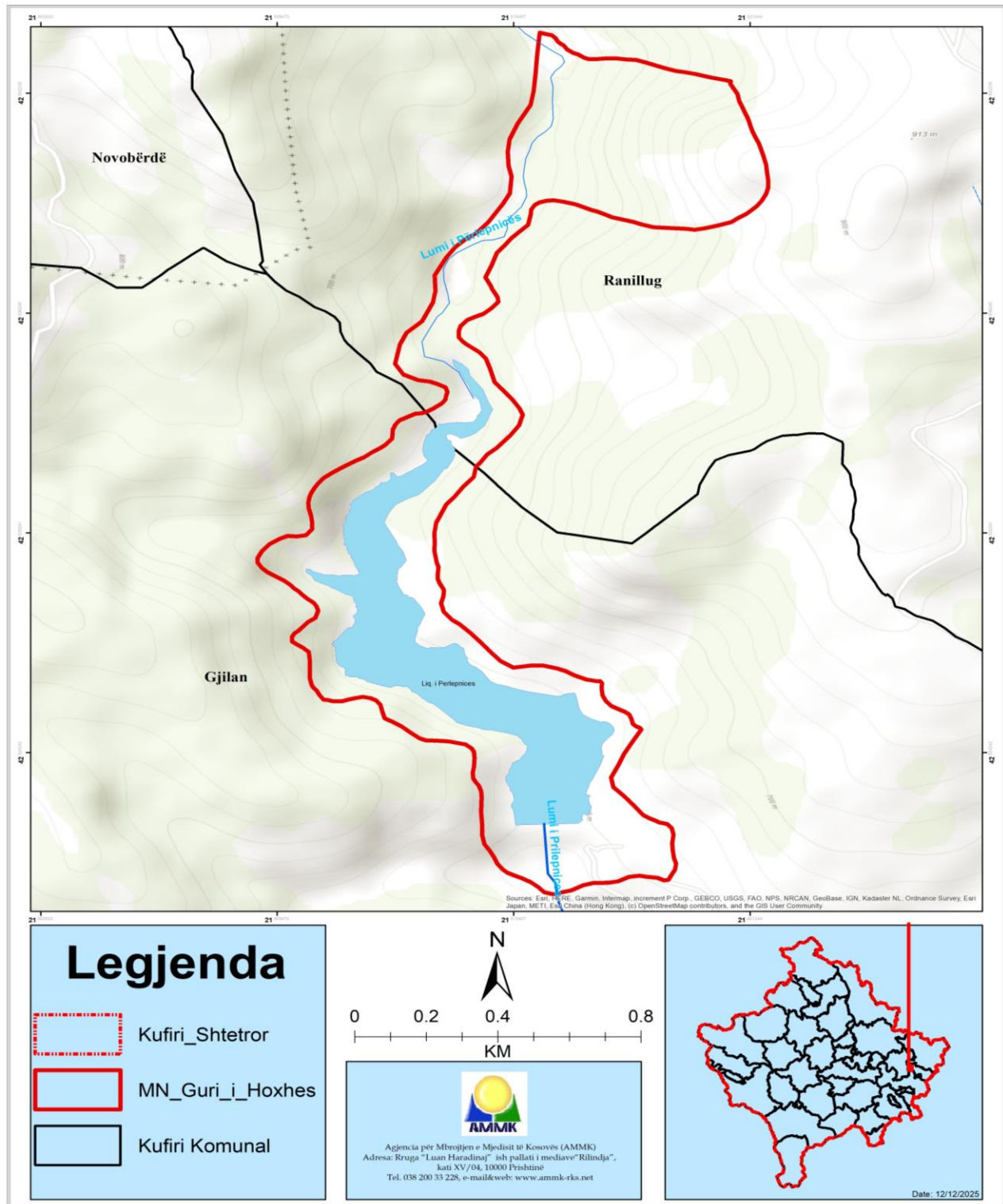
Mezozoičke formacije – Generalno nepravilan oblik ovih formacija čini veliku većinu geološke strukture zaštićenog područja „Hodžin kamen“. Uprkos tome što su otporne na pojave erozije, uglavnom su predstavljene metamorfoziranim karbonatnim stenama, posebno mermerima (rekristalizovanim krečnjacima), koji grade uglavnom brdsko-planinski greben visoravni. Uz njih se javljaju i ortoškriljci (epidot-aktinolit-hloritni škriljac), koji predstavljaju metamorfne stene zelenoškriljaste facije i tumače se kao proizvodi metamorfizma mafičnih ili vulkanosedimentnih protolita. Ove jedinice su izdužene, paralelne jedna drugoj i strukturnoj osi područja, sa istaknutim normalnim rasednim padinama između njih, što ukazuje na izraženu tektonsku deformaciju tokom mezozojskih faza njegovog morfološkog i morfotektonskog razvoja.

Kenozojske formacije – Najmlađe formacije u zaštićenom području pripadaju novoj tektonici, predstavljenoj uglavnom pliocensko-kvartarnim naslagama molase. Molase su formirane tokom neogene faze jezerske evolucije intermontanskih grabenskih ravni i basena sastavljenih od slabo cementiranog aluvijuma, kao što su

šljunak, pesak i glina, koji se protežu duž sadašnjeg korita potoka Prilepnice, stvarajući nizak i gusto raščlanjen reljef.

Sl. 2. Mapa starosti i gjeoloških formacija područja i okoline

Sl. 3. Topografska karta područja i okoline

4.3. Reljef područja

Reljefni oblici sliva Prilepnice i šire određeni su delovanjem unutrašnjih i spoljašnjih sila, koje su stvorile raznolik reljef sa zanimljivim specifičnostima. Ovu morfologiju raznolikosti čini masiv Galapske visoravni.

Morfologija, sa morfotektonskom dinamikom, geološkom strukturom i klimatskim elementima, karakteriše identitet ovog regiona svuda.

U fizičko-geografsko-reljefnom smislu, područje Prilepnice karakteriše se kao talasasti brdoviti region Novog Brda i Žegovca i severni i severozapadni deo, koji karakterišu brdoviti delovi Galapa, dok sa južne strane područja gde se nalazi naselje počinje ravničarski reljef.

Planinska područja Žegovca i Novog Brda, kao i Galapa, pripadaju šumovitim područjima. Sa obe strane Artane i Žegoča, na severu i jugu, reljef počinje da se uzdiže, ali ne u velikim padinama i predstavljen je nizom brda, a ne nekim ogoljenim prostorom sa ne tako visokim šumama. Ravničarska područja - poljoprivredna područja - obrađuju se raznim biljnim kulturama.

Ovi reljefni kompleksi su takođe pedološko-vegetativni i klimatski kompleksi oko ove kotline.

4.4. Klima područja

Klima je važan prirodni faktor koji, kroz meteorološke elemente i pojave, utiče na prirodne procese, ekonomske aktivnosti i svakodnevni život ljudi, stoga je njeno poznavanje neophodno.

U regionu Gnjilana preovladava prosečna kontinentalna klima, prosečna godišnja temperatura za Gnjilane je 10,6 stepeni Celzijusa. Prosečna temperatura najhladnijeg meseca je januar -0,9 stepeni Celzijusa, a najtoplijeg meseca jul sa 20,7 stepeni Celzijusa.

Opšte klimatske karakteristike zaštićenog područja „Hodžin kamen sa ušćem reke i Prilepničkim jezerom“ određene su geografskim položajem, reljefom (nadmorska visina, ekspozicija), položajem prema manje vodnim kopnenim masama i veoma specifičnim lokalnim uslovima lokaliteta kao što su: izražena južna ekspozicija, pravac pružanja doline S-J, hidrografski uslovi - meandariranje reke kroz zaštićeno područje,

biljni pokrivač izražen visokom drvenastom masom i praćen pašnjacima i delimičnim poljoprivrednim kulturama.

U nedostatku novijih klimatskih podataka, moramo priznati da je evidentno da u zaštićenom području „Hodžin kamen sa ušćem i jezerom Prilepnica“, kao i u regionu Gnjilana, preovladava srednjokontinentalna klima sa nekim veoma lokalnim elementima koji stvaraju mikroklimu duž korita i duboke, uzdužne doline reke Perlepnice. Ovo je prisutno jer se padine doline odlikuju značajnom strminom i da je dolina u segmentu predloženom za zaštitu uska, gotovo kanjonskog tipa, dok je iza nje evidentna svežina koju reka donosi tokom letnje sezone, što je, uprkos prisustvu drvenaste i vlažne vegetacije, dovoljan pokazatelj za mikroklimu na teritoriji područja – Hodžin kamen sa ušćem i jezerom Prilepnica.

Prilepnički sliv

Nalazi se u istočnom delu Kosova ili severoistočno od grada Gnjana i pripada slivu reka Morava i Binčeš. Površina Prilepničkog sliva je: $F = 70,8 \text{ km}^2$, ima prosečan protok od $0,55 \text{ m}^3/\text{s}$, dok je akumulaciona zapremina $4,2 \text{ mil}/\text{m}^3$ vode, od čega je $3,3 \text{ mil}/\text{m}^3$ upotrebljivo, a za aluvijum $0,60 \text{ mil}/\text{m}^3$.

- 4.4.1. **Temperature** - Klimu ovog područja karakterišu vruća, suva leta sa visokim temperaturama, dok su zime hladne i relativno vlažne. Proleće i jesen su promenljiva godišnja doba. Zbog svog geografskog položaja, koji se prostire između planinskog venca Kopaonika na severu i Šarske i Skopske planine na jugu, kao i Kosovske ravnice na jugozapadu, i složene reljefne strukture, područje veštačkog jezera Prilepnica karakterišu prelazni klimatski uslovi, što uzrokuje preplitanje mnogih klimatskih elemenata, dok je orografija glavna komponenta koja je usloвила neke specifičnosti koje se izražavaju u pojedinim klimatskim elementima, posebno u temperaturi vazduha, vlažnosti, brzini i pravcu vetra.

Jedan od najvažnijih pokazatelja vremena i klime je nesumnjivo temperatura vazduha i padavine. Tabela ispod prikazuje prosečne mesečne i godišnje podatke sa meteorološke stanice Gnjilane.

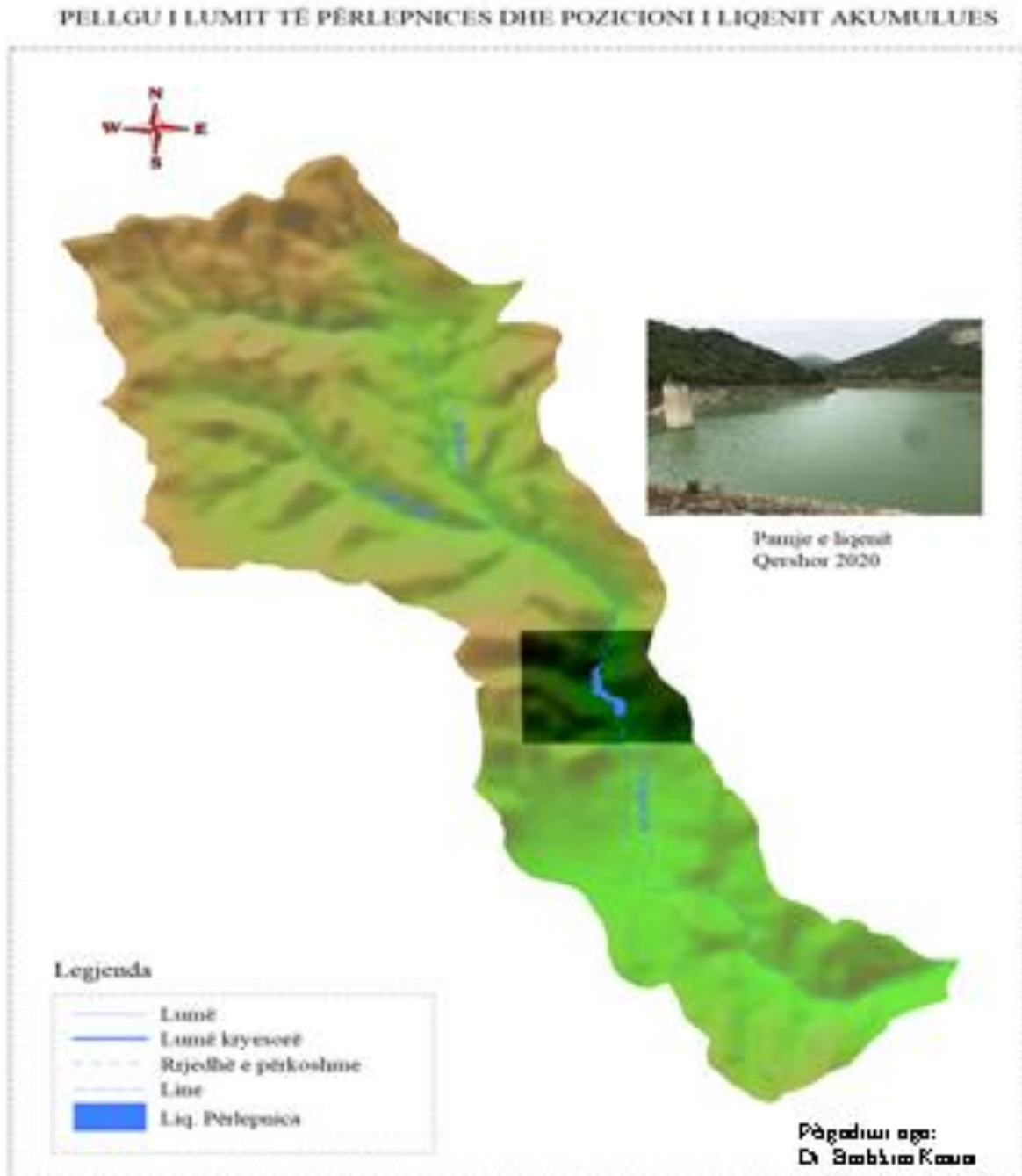
Na osnovu geografskog položaja i orografije reljefa, region Gnjilana se neznatno razlikuje od regiona Prištine i Uroševaca. Prosečna temperatura najhladnijeg meseca zabeležena je u januaru i iznosi $-0,9^{\circ}\text{C}$, u poređenju sa Prištinom i Uroševcem od $-1-30^{\circ}\text{C}$. Prosečna temperatura sa najvišim vrednostima zabeležena je u julu: $20,7^{\circ}\text{C}$. Proleće i jesen karakterišu blagi i ne baš izraženi prelazi, ali sa postepenim promenama. Prolećna sezona, sa prosečnom temperaturom od oko $9,9^{\circ}\text{C}$, hladnija je od jeseni, koja beleži prosečnu temperaturu od $11,3^{\circ}\text{C}$. Najvišu vrednost prosečne godišnje temperature zabeležio je Gnjilane sa $10,4^{\circ}\text{C}$.

Tabela 1. Prosečne mesečne i godišnje temperature 1991 – 2015

STANICA	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Godišnji
Gnjilane	-0.5	1.7	4.9	10.3	15.1	18.6	20.3	19.8	16.0	10.9	5.8	1.2	10.4

Iz analize podataka (tabela 1), primećujemo da je tokom ovog perioda najhladniji mesec januar sa prosekom od $-0,5^{\circ}\text{C}$, dok je najtopliji mesec jul sa prosekom od $20,3^{\circ}\text{C}$.

Najniža temperatura ikada zabeležena na Kosovu bila je $-32,5^{\circ}\text{C}$, a zabeležena je u Gnjilanu 25. januara 1963. godine, dok je apsolutni maksimum od $41,1^{\circ}\text{C}$ u Gnjilanu zabeležen: 26.07.2024.

Sl. 4. Mapa sliva reke Prilepnice

4.4.2. Padavine

Padavine su važan indikator klime i predstavljaju meteorološki element sa najizraženijim vremenskim i teritorijalnim promenama. Karakteristike padavina su oblici njihovog pojavljivanja kao što su: kiša, sneg, grad, rosa, susnežica itd. Padavine u obliku kiše i snega, vreme padanja i njihova količina imaju veliki klimatski i praktični značaj. Važno je znati godišnju količinu, njihov raspored tokom godine, broj dana sa padavinama, njihov intenzitet itd. Analizirani podaci su sa meteorološke stanice u Gnjilanu (520 m), Bilinice.

Tabela 2. Prosečna mesečna i godišnja količina padavina između dva perioda 1961 - 2015

Stanica	n.v.	Period	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Vj.
Gnjilane	520	61/90	40.0	41.0	43.0	46.0	69.0	66.0	58.0	39.0	42.0	43.0	62.0	58.0	607.0
Bilinice	589	91/15	52.6	57.0	68.3	77.7	101.3	69.5	40.8	32.6	54.9	77.0	63.2	60.1	755.0

Anamorava, koja se nalazi u istočnom delu Kosova, karakteriše se najnižom prosečnom godišnjom količinom padavina na Kosovu, tako da u Gnjilanu, u proseku, tokom godine padne oko 607 mm padavina.

Tokom vegetativnog perioda, u proseku, padne oko 48% ukupnih godišnjih padavina. U sledećoj tabeli (4) date su prosečne mesečne i godišnje vrednosti padavina za period 2006-2020, za pluviometrijsku stanicu Prilepnica, koja se nalazi na jezeru Prilepnica i istovremeno pruža podatke za te poslednje godine.

Tabela 5. Količina padavina u Prilepnici 2014 - 2020

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	G.
Pros..	31.9	38.5	79.2	60.3	70.4	70.7	42.9	62.1	46.5	68	47.8	49.1	662.9

U proseku, tokom ovog perioda, u Prilepnici je palo 662,9 mm padavina, dok je mesec sa najviše padavina mart sa 79,2 mm, a mesec sa najmanje padavina januar sa 31,9 mm.

Snežni pokrivač je važan klimatski faktor gde su podaci o snežnom pokrivaču neophodni za rešavanje raznih praktičnih i naučnih problema. Na osnovu gore

navedene analize, zaključujemo da severoistočni i istočni deo Kosova, gde se nalazi akumulacija vode Prilepnica, pripada kontinentalnom pluviometrijskom tipu, ali ovaj tip nije potpuno čist jer nemamo samo jedan maksimum i jedan minimum padavina tokom godine, već se na nekim stanicama javljaju dva maksimuma (proleće i jesen) i dva minimuma (leto i zima). npr. u Gnjilanu, jesen. ¹

4.4.3. Vetrovi

Veoma važan element klime su vetrovi, koji u ovom kraju, uglavnom, preovlađuju kao hladni vetrovi sa severa i severozapada, iz pravca Prištine. To je osetnije zimi i jeseni, dok blaži vetrovi, koji obično donose kišu, dolaze sa juga. Severozapadni vetrovi dolaze iz pravca Prištine, preko Bresalca, donoseći kišu, ponekad veoma jaku. U narodu je poznat kao Kosovski vetar, dok sa juga - iz Karadaka, duva vetar koji upozorava na blago vreme.

U Anamoravi preovlađuju vetrovi sa severozapada i severoistoka. U zavisnosti od pravca iz kojeg duvaju i svojstava vazduha koji donose, vetrovi imaju značajne uticaje na vremenske i klimatske uslove zemlje.

4.5. Pedološke karakteristike

Zemljište - zemljište predstavlja rastresiti površinski deo zemljine kore nastao kao rezultat zajedničkog uticaja faktora kao što su: geološka struktura, klima, reljef, vegetacija, vreme itd. (Dauti, 1978). Interakcija ovih faktora prouzrokovala je formiranje različitih tipova zemljišta u ovom slivu, koje ćemo pomenuti u nastavku.

Generalno, na teritoriji zaštićenog područja sa okolinom „Hodžin kamen sa ušćem reke i jezerom Prilepnica“, prisutna su pseudoglejna zemljišta, dok se u blizini nalaze i smonična zemljišta (u južnom delu) i crvena i crvenkasta zemljišta.

Pseudoglej - su zemljišta sa najvećim rasprostranjenošću unutar ovog basena. Pseudoglejna zemljišta predstavljaju kategoriju hidromorfnih zemljišta nastalih kao

¹ Dr. Bashkim KASTRATI, „Severoistočno Kosovo: Fizičko-geografske karakteristike i ekonomska vrednovanje prirodnih resursa“, doktorska disertacija, Tirana. 2014. i dr Baškim KASTRATI, „Klimatske promene: uzroci, posledice i adaptacija (regionalni i kosovski kontekst)“. Knjiga u procesu objavljivanja.

rezultat nedovoljne **unutrašnje drenaže i sezonskog preplavlivanja** profila zemljišta. Njihova glavna pedogenetska karakteristika je proces **pseudogleja**, praćen smenjivanjem oksidacionih i redukcionih uslova, što se jasno ogleda u morfologiji i strukturi zemljišnih horizonta. Ova zemljišta karakterišu: slaba struktura i velika gustina, niska propustljivost za vodu i vazduh, kiselka hemijska reakcija i nisko zasićenje bazama, ograničena prirodna plodnost.

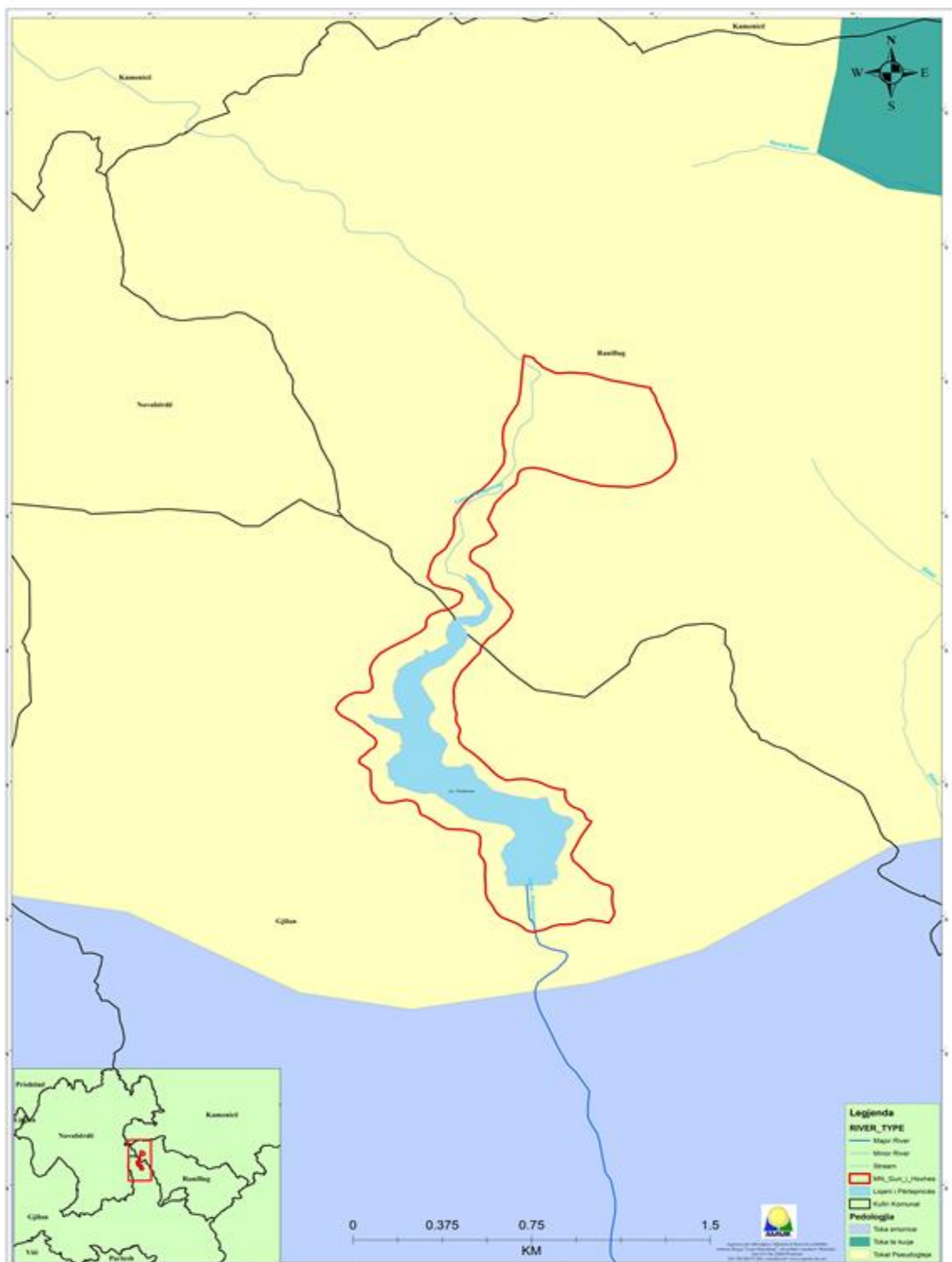
Kao rezultat toga, njihov produktivni potencijal je nizak do srednji, a poljoprivredna eksploatacija je uslovljena **primenom agromeliorativnih mera** poboljšanja, posebno veštačkog odvodnjavanja, kalcifikacije i poboljšanja strukture dodavanjem organske materije. U odsustvu ovih intervencija, pseudoglejna zemljišta predstavljaju značajna ograničenja za održivi poljoprivredni razvoj i racionalno korišćenje zemljišta.

Smonica - Smonična zemljišta (vertisoli) predstavljaju vrstu mineralnih zemljišta sa veoma visokim sadržajem ekspanzivnih glina smektitskog tipa, koje odlučujuće određuju njihova fizička, hidrološka i mehanička svojstva. Dominantni pedogenetski proces je vertisolizacija, koju karakteriše sezonsko širenje i skupljanje glinovite mase, što dovodi do formiranja dubokih pukotina i samomešanja profila zemljišta.

Shodno tome, poljoprivredna upotreba smoničnog zemljišta uslovljena je pažljivim agrotehničkim upravljanjem, posebno određivanjem optimalnog vremena obrade, površinskog odvodnjavanja i izborom odgovarajućih useva.

Crvena i crvenkasta zemljišta - predstavljaju vrstu rezidualnih zemljišta formiranih uglavnom na karbonatnim stenama, gde je dominantan pedogenetski proces rubifikacija, povezan sa ispiranjem karbonata i akumulacijom oksida gvožđa. Sa fizičke tačke gledišta, crvenice karakterišu relativno dobra struktura, povoljna propustljivost za vodu i vazduh i umerena otpornost na eroziju. Sa hemijske tačke gledišta, pokazuju neutralnu do blago alkalnu reakciju, srednje do visoko zasićenje bazama i umeren sadržaj organske materije, što im pruža prosečan proizvodni potencijal.

Međutim, poljoprivredna upotreba crvenih zemljišta je ograničena često plitkom dubinom profila, ograničenim kapacitetom zadržavanja vode i izloženošću letnjim sušama.

Sl. 5. Pedološka karta područja i okoline

4.5. Hidrografske karakteristike

Glavni faktori koji su odredili oblike vodnih resursa u ovom slivu su: geološka struktura, reljef, klima i drugi formirajući faktori. Vodni resursi u slivu na kojem se nalazi područje predstavljeni su u obliku površinskih i podzemnih voda.

Region Anamorave je bogat vodom, posebno tekućom vodom, veštačkim jezerima, termomineralnim vodama, raznim izvorima, vrelima itd. Teritoriju Anamorave karakteriše veliki broj tekućih i površinskih voda. Među vodotocima u područjima van opštine i Anamorave poznata je i reka Binačka Morava, koja izvire u selu Binča. U svom slivu sakuplja mnoštvo reka različitih veličina i količina vode. Sve reke, male i velike, i potoci teritorije opštine Gnjilane i šire, teku ka Binačkoj Moravi.

Duž cele teritorije Anamorave teče najveća reka istočnog Kosova - Binačka Morava. Njene manje grane se ulivaju u ovu reku, posebno u nizvodnom toku, kao što su: Livoč, Cernica, Laštica, Žegra, Pasjan, Bresalci, Prilepnica i Krivareka, nastavljajući svoj dalji tok ka Crnom moru.

Glavna površinska hidrološka arterija područja obuhvaćenog zaštićenim područjem je reka Prilepnica, sliv reke Prilepnice dostiže površinu od oko 70,8 km², ima prosečan protok od 0,55 m³/s, dok je akumulaciona zapremina 4,2 mil/m³ vode, ova površina je određena softverskom analizom trodimenzionalne čvrste osnove.

4.6.1. Reka i jezero Prilepnica - nivoi i nanosi.

Sliv Prilepnice

Površina sliva Prilepnice je: $F = 70,8 \text{ km}^2$, ima prosečan protok od 0,55 m³/s, dok je akumulaciona zapremina 4,2 mil/m³ vode, od čega je 3,3 mil/m³ upotrebljivo, a za aluvijum 0,60 mil/m³.

Jezero Prilepnica - nalazi se u istočnom delu Kosova ili severoistočno od grada Gnjilana i pripada slivu reka Binačke Morave.

Klimu ovog područja karakterišu topla, suva leta sa visokim temperaturama, dok su zime hladne i relativno vlažne. Proleće i jesen su promenljiva godišnja doba. Zbog svog geografskog položaja, koji se prostire između planinskog venca Kopaonika na severu i Šare i Skopske planine na jugu, kao i Kosovske ravnice na jugozapadu, i složene reljefne strukture, područje veštačkog jezera Prilepnica karakterišu prelazni klimatski uslovi, što uzrokuje preplitanje mnogih klimatskih elemenata, dok je orografija glavna komponenta koja je usloвила neke specifičnosti koje se izražavaju u pojedinim klimatskim elementima, posebno u temperaturi vazduha, vlažnosti, brzini i pravcu vetra.

Prilepničko jezero je izgrađeno 1966. godine, koristi se i za piće i za navodnjavanje poljoprivrednog zemljišta (preko 350 ha). Prilepničko akumulaciono jezero je formirano na istoimenoj reci. Njegova zapremina vode je 4,2 miliona m³. Ima površinu od 1.634 km², a protok je 16,32 m³ vode u sekundi. Glavna površinska arterija područja je reka Prilepnica, koja nastaje spajanjem dva potoka koji dolaze iz Gornjeg Makreša i reke Jasenovik.

4.6.2. Termomineralne vode

Region Anamorave je poznat po svojim termomineralnim vodama. U blizini, blizu puta Gnjilane-Uroševac, 15 km od Gnjilana i 17 km od Uroševca, nalazi se čuvena Klokotska banja, sa svojim karakterističnim termomineralnim karakteristikama. U međuvremenu, na teritoriji opštine nalazi se Ugljrska banja u blizini sela Ugljari, 9 km jugoistočno od Gnjilana. Voda iz ovih izvora akumulira se u prirodnom bazenu dužine 8 metara i širine 3-4 metra, i dubine 50-60 cm. Temperatura vode je 29°C i stanovništvo je koristi za lečenje mnogih bolesti.

Takođe u koritu reke Prilepnice (unutar granica zaštićenog područja) nalaze se dva izvora vode, od kojih je jedan mineralni izvor (najveći izvor). Ovaj kaptirani izvor karakteriše se prosečnim protokom vode od oko 70 litara vode u sekundi i koristi se za snabdevanje vodom stanovništva Gnjilana i okoline.

Među mnogim zaštićenim vodenim područjima u regionu Anamorave proglašenim odlukom Vlade Republike Kosovo, postoje i dve hidrografske karakteristike zaštićenog područja „Hodžin kamen sa ušćem reke i jezerom Prilepnica“, a to su:

- Izvor „Hodžin kamen“ u Prilepnici (odluka br. 19/127, od 24.04.2013.) i
- Akumulacija „Prilepničko jezero“ u Prilepnici (odluka br. 21/127, od 24.04.2013.)

V. PRIRODNE VREDNOSTI PODRUČJA

Na osnovu studijskih poseta sprovedenih na terenu, utvrđeno je da područje ima karakteristične vrednosti; geomorfološke (klisura i krečnjačke stene - Hodžin kamen), hidrološke (rečni tok, veštački vodopadi i izvori vode), speleološke (nalaze se samo površinski), kao i biodiverzitetske vrednosti, koje dopunjuju i obogaćuju područje.

Fotografija 1. Pejzaž područja

5.1. Vrednosti prirodnog nasleđa sa geomorfološkim karakterom

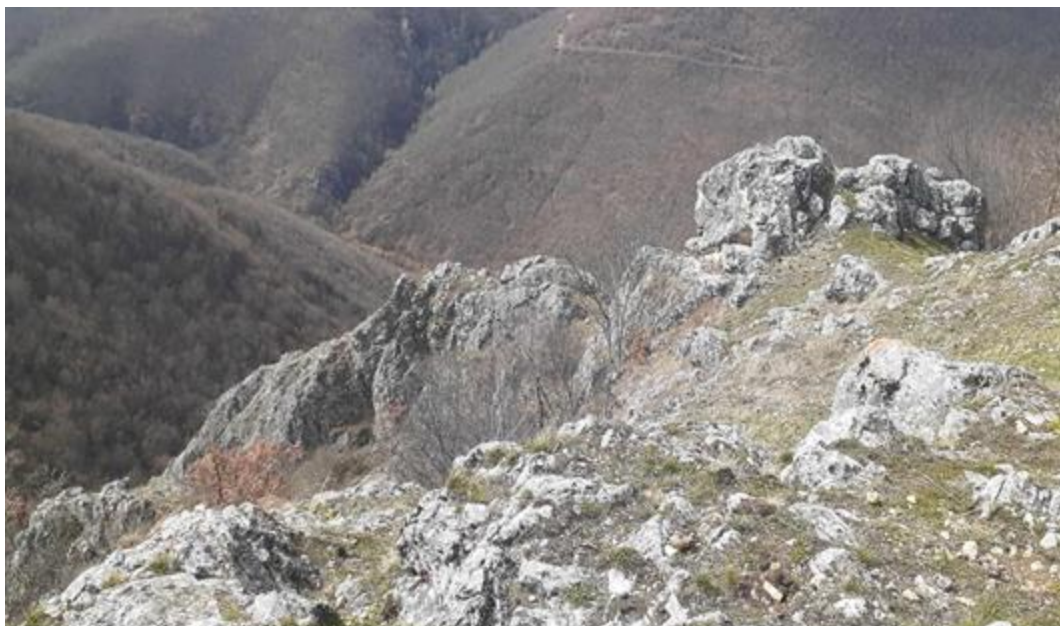
U okviru geomorfoloških vrednosti konstantovanih na terenu su:

5.1.1. Ušće reke Prilepnice, koje treba zaštititi od ulaza u Prilepničko jezero do 100 metara iznad izvora vode, koja ima protok od oko 70 litara u sekundi, odakle se veliki deo grada Gnjilana snabdeva vodom. (Fotografija 1)

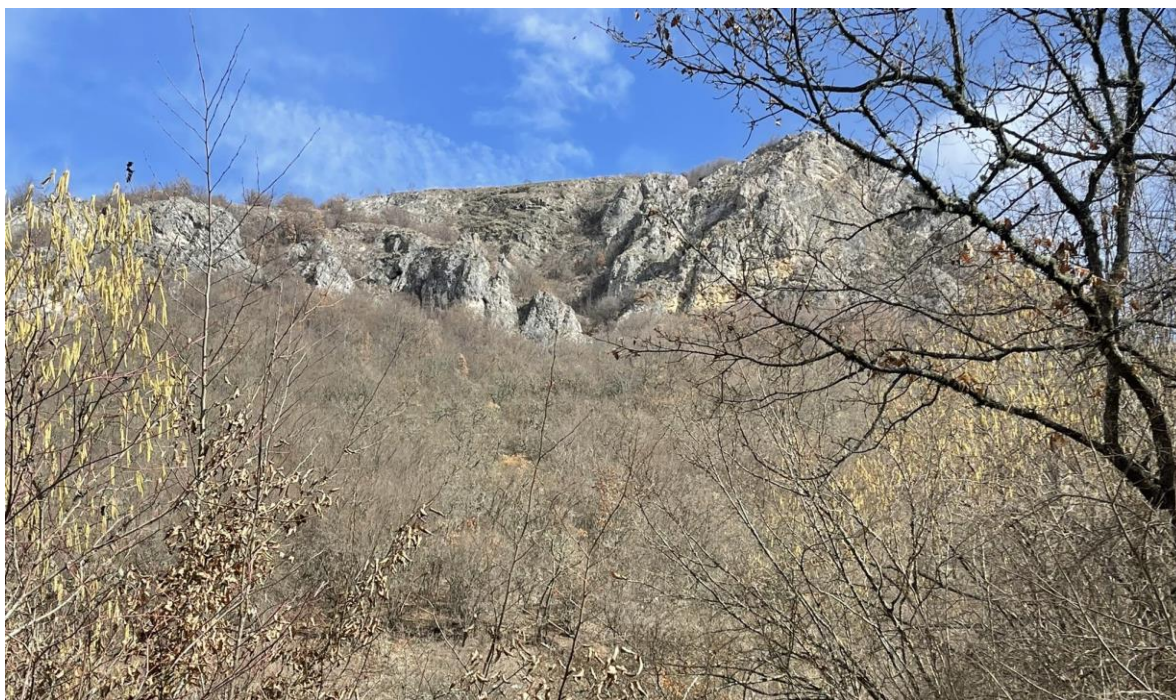

Fotografija 2. Ušće reke Prilepnice

5.1.2. Krečnjačke stene sa znatnim fragmentarnim rasporedom duž planinskog masiva počev od najviše tačke (planinskog vrha) do rečnog korita (fotografije 2 - 6).

Fotografija 3 i 4. Neki fragmenti krečnjačkih stena

Fotografija. 5 - 7. Neki fragmenti krečnjačkih stena

5.2. Vrednosti prirodnog nasleđa sa hidrološkim karakterom

Među hidrološkim vrednostima primećenim na terenu su:

5.2.1. Rečni tok, koji od početka zaštićenog područja ulazi u klisuru, karakteriše se izgledom kanjona, posebno poslednjim delom pre nego što reka uđe u veštačko jezero Prilepnica. (fotografija 1)

5.2.2. Veštački vodopadi - duž korita reke Prilepnica do njenog ušća u veštačko jezero izgrađeno je 6 brana, čija je primarna namena akumulacija erodirajućeg materijala kako bi se jezero zaštitilo od punjenja erodirajućom materijom. Predloženo područje za preliminarnu zaštitu obuhvatiće 4 brane u koritu reke, koje su stvorile veličanstvene vodopade i rečna jezera.

Zaštićeno područje počinje od 3. brane (počev od izvora reke) koja se nalazi u blizini izvora i zgrade Vodovoda Gnjilane (fotografija 7).

Fotografija 8. Brana na ulazu u predloženo područje prethodne zaštite

Brana 4 karakteriše se manjom visinom sa koje je u koritu stvoren vodopad visine oko 4 metra, pored kojeg se u koritu formiralo jezero relativno malih dimenzija.

Fotografija 9. Vodopad (stvoren drugom branom nakon ulaska u zaštićeno područje) i jezero uključeno u predloženo preliminarno zaštićeno područje

Brana 5 (treća od ulaza u zaštićeno područje) je među najvišim branama izgrađenim na koritu reke Prilepnice, čija je izgradnja u koritu reke stvorila dva vodopada jedan za drugim i dva veličanstvena jezera.

Vodopad karakteriše visina od oko 6 m, dok je drugi visok oko 2 m (zajedno oko 8 m) na veoma maloj udaljenosti jedno od drugog. Jezero formirano ispred brane ima dimenzije oko 20x10 m, dok jezero iza brane ima dimenzije 10x7 m (fotografije 8 i 9). Takođe, na udaljenosti od oko 40 m od brane, nalazi se prirodni izvor vode.

Fotografija 10 i 11. Vodopadi (stvoreni trećom branom nakon ulaska u zaštićeno područje) i jezero koji su uključeni u predloženo područje za preliminarnu zaštitu

5.2.3. Izvori vode- tokom praćenja područja identifikovana su dva izvora vode sa značajnim protokom, od kojih je jedan kaptirani. Kaptirani izvor karakteriše se prosečnim protokom vode od oko 70 litara vode u sekundi i koristi se za vodosnabdevanje stanovništva Gnjilana i okoline, dok drugi izvor, koji se nalazi blizu korita reke kod brane 5 (treći od ulaza u zaštićeno područje), karakteriše se manjim protokom vode.

Fotografija 13. Izvor blizu korita reke unutar predložene zone prethodne zaštite

5.2.4. Veštačko jezero Prilepnica

Prilepničko jezero je izgrađeno 1966. godine i koristi se za potrebe stanovništva za pijaću vodu i za navodnjavanje poljoprivrednog zemljišta (preko 350 ha). Prilepničko akumulaciono jezero je formirano na istoimenoj reci. Ukupna površina rečnog sliva je 70,8 km², zapremina vode je 4,2 miliona m³, a prosečan protok je 0,55 m³/s.

Pored snabdevanja stanovništva pijaćom vodom i za navodnjavanje poljoprivrednog zemljišta, jezero se koristi i za ribolov ali ne samo od strane lokalnog stanovništva.

Fotografija 14. Prilepničko jezero (fotografija pozajmljena sa Kallxo.com))

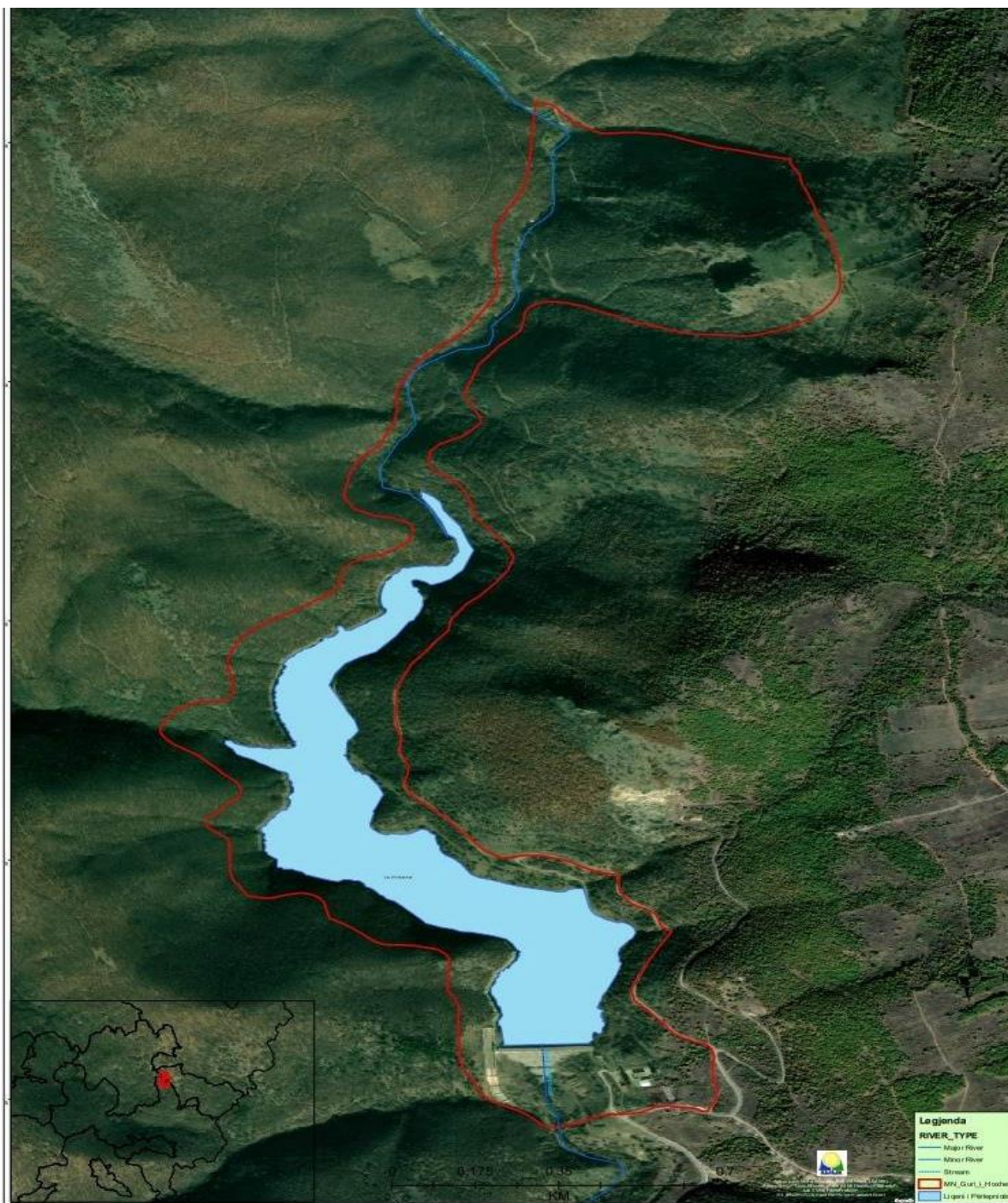
Fotografija.15. Prilepničko jezero (fotografija pozajmljena - Arben Llapashtica)

5.3. Prirodne vrednosti nasleđa sa speleološkim karakterom

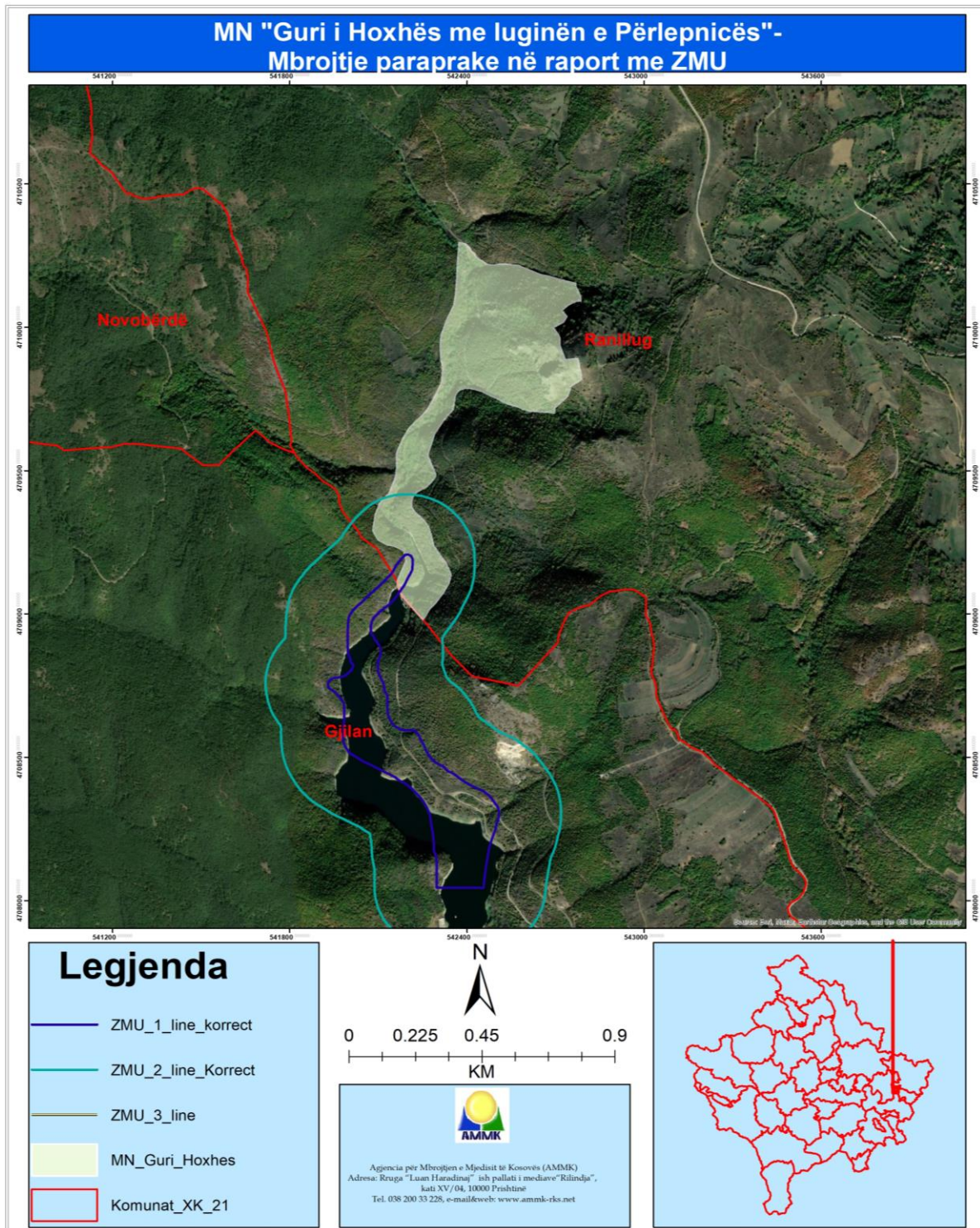
Pošto na području predloženom za preliminarnu zaštitu krečnjačke stene imaju znatno rasprostranjenost, onda mogu biti prisutni i speleološki oblici. Terenskim posmatranjima utvrđeno je prisustvo nekoliko šupljina u krečnjačkim stenama, što bi trebalo da bude predmet budućih istraživanja (foto. 1).

Fotografija 16. Šupljine u krečnjačkim stenama unutar predloženog područja prethodne zaštite

Sl. 6. Mapa granice područja „Hodžin kamen sa rečnom klisurom i jezerom Prilepnica“ - Zaštićeni pejzaž

Sl. 7. Mapa granice područja „Hodžin kamen sa ušćem reke i Prilepničkim jezerom“ - Zaštićeni predeo, u odnosu na zaštićeno vodeno područje Prilepničkog jezera.

5.4. Vrednosti biodiverziteta

Na osnovu podataka sa terenskih istraživačkih poseta i literature, predloženo područje za zaštitu „Hodžin kamen sa ušćem reke i Prilepničkim jezerom“, u blizini Prilepničkog jezera u opštini Gnjilane/Ranilug, karakteriše se relativno bogatom florom i vegetacijom. Sa obe strane rečne doline i u njenim suprotnim - planinskim delovima, počevši od izvora vode, u pravcu rečnog toka, pronađena je bogata flora i vegetacija.

U ovom slučaju, treba naglasiti da su intervencije antropogenog faktora (2024. godina) uticale na biodiverzitet područja, posebno na levoj obali reke i samom koritu reke Prilepnice, oštećujući prirodni pejzaž predloženog područja za zaštitu.

Fotografija 17. Neke od vrednosti biodiverziteta područja „Hodžin kamen sa ušćem reke i jezerom Prilepnica“

5.4.1. Flora

Na osnovu terenskih ekspedicija, utvrđeno je da su u području predloženom za zaštitu, tačnije oko reke, prisutne razne biljne vrste. Neke od ovih identifikovanih biljnih vrsta su važne u pogledu ishrane i medicine. U područjima duž reke nalazi se flora i vegetacija karakteristična za hladna, vlažna područja. Tokom nekoliko terenskih posmatračkih poseta, biljne vrste su pronađene u šumi, na šumskim čistinama, na stenama, kao i duž reke.

Unutar vegetacije zeljastih biljaka nalaze se vrste iz različitih porodica, kao što su: *Primulaceae*, *Geraniaceae*, *Apiaceae*, *Scrophulariaceae*, *Aspleniaceae*, *Polypodiaceae*, *Lamiaceae*, *Urticaceae*, *Rosaceae*, *Violaceae*, *Ranunculaceae*, *Araliaceae*, *Fabaceae* itd.

Dok su biljne vrste koje su posmatrane tokom istraživačke posete bile biljne vrste koje se pojavljuju u ranom pretprolećnom periodu, kao što su: *Obična jagorčevina* (*Primula acaulis* [*Primula vulgaris*]), *Spergularia* (*Spergularia marina!*), *Dugokljuni čapljan* (*Erodium ciconium*), *Kukuta* (*Conium maculatum*), *Dugolisna divizma* (*Verbascum longifolium*), *Obična*

crna paprat (*Asplenium trichomanes*), Zlatna paprat (*Asplenium ceterach* [*Ceterach officinarum*]), Napuljska ciklama ili miholjica (*Cyclamen hederifolium* [*Cyclamen neapolitanum*]), Slatka paprat (*Polypodium vulgare*), Pegava mrtva kopriva (*Lamium maculatum*), Kopriva (*Urtica dioica*), Sitnocvetni petoprst (*Potentilla micrantha*), Ljubičica (*Viola odorata*), Kukurek (*Helleborus odorus*), Bršljan (*Hedera helix*), Bela detelina (*Trifolium repens*), itd.

U nastavku su predstavljene neke biljne vrste koje su pronađene u šumskim i kamenitim delovima područja predloženog za zaštitu.

Fot. 18. Jaglac (*Primula acaulis*)

Fot. 19. Slatinska koleničica (*Spergularia marina*!)

Na šumskim čistinama i kamenitim područjima pronađene su biljne vrste: Okrugla sleznica (*Asplenium trichomanes*), Dugokljuni čapljan (*Erodium ciconium*), itd.

Fotog.15. Zlatna paprat (*Asplenium ceterach*)

Fotog. 16. Dugokljuni čapljan (*Erodium ciconium*)

Duž toka reke konstantovane su biljne vrste: Pegava mrtva kopriva (*Lamium maculatum*), Kopriva (*Urtica dioica*), Slatka paprat (*Polypodium vulgare*), itd.

Mnoge biljne vrste su hranljive i lekovite, ali služe i kao staništa za insekte oprašivače.

5.4.2. Vegetacija

Područje karakteriše fitodiverzitet brdsko-planinske zone. Prekriveno je šumama sa značajnim brojem drvenastih i žbunastih biljnih vrsta u gornjim spratovima i zeljastih biljnih vrsta u nižim spratovima. Vegetacija predloženog zaštićenog područja je prirodna i zanimljiva, umereno očuvana i pokriva gotovo celo područje.

U okviru vegetacije područja „Hodžin kamen sa ušćem reke i jezerom Prilepnica“, na osnovu metodologije istraživanja vegetacije (Braun-Blanquet 1964, Rexhepi, F. 1994, 2007, Krasniqi, E. 2006), utvrđeno je prisustvo šumske vegetacije, brdskih pašnjaka i kamenite vegetacije u manjem delu.

Dominantna šumska vegetacija pripada klasi *Quercus-Fagetea* odnosno redovima *Quercetalia pubescentis* i *Populetalia albae*.

U brdsko-planinskom području, na padinama uz reku Prilepnicu, šumskom vegetacijom dominiraju vrste *hrasta* (*Quercus*) i druge prateće vrste hrastovih šuma. Od vrsta hrasta u ovim šumama nalaze se *Quercus frainetto*, *Quercus cerris*, *Quercus pubescens* i *Quercus petraea*. Od ostalih vrsta drveća i žbunova u ovim šumama nalaze se *Malus sylvestris*, *Sorbus domestica*, *Sorbus torminalis*, *Fraxinus ornus*, *Prunus spinosa*, *Crataegus monogyna*, *Acer campestre*, *Acer tataricum*, *Cornus mas*, *Juniperus communis*, *Rosa canina*, *Corylus avellana*, *Clematis vitalba*, itd. Najzastupljenije zeljaste vrste su *Euphorbia amygdaloides*, *Leucanthemum vulgare*, *Potentilla micrantha*, *Trifolium alpestre*, *Clinopodium vulgare*, *Helleborus odoratus*, *Veronica chamaedrys*, *Prunella vulgaris*, *Dactylis glomerata*, *Melica uniflora*, itd.

Fotografija 17. Hrastova šuma.

Fotografija 18. Vegetacija duž rečnog korita.

Duž toka reke nalaze se biljne vrste *Salix alba*, *Populus nigra*, *Acer campestre*, *Acer tataricum*, *Lonicera caprifolium*, *Sambucus nigra*, *Corylus avellana*, *Clematis vitalba*, *Hedera helix*, *Aristolochia clematitis*, *Conium maculatum*, *Cruciata laevipes* [*Galium cruciata*], *Dactylis glomerata*, *Ficaria verna*, *Lythrum salicaria*, *Sambucus ebulus*, *Solanum dulcamara*, itd.

Zeljasta vegetacija je fragmentarna, dok kao vegetacija pašnjačkog tipa pripada klasi *Festuco-Brometea*. Na vimpodručjima najčešće vrste su *Achillea millefolium*, *Bellis perennis*, *Capsella bursa-pastoris*, *Chrysopogon gryllus* [*Andropogon gryllus*], *Eryngium campestre*, *Euphorbia cyparissias*, *Helianthemum nummularium*, *Leucanthemum vulgare*, *Lotus corniculatus*, *Marrubium peregrinum*, *Ornithogalum umbellatum*, *Poa bulbosa*, *Prunella laciniata*, *Prunella vulgaris*, *Sanguisorba minor*, itd.

Na kamenitim mestima, nalaze se vrste *Asplenium ceterach* [*Ceterach officinarum*], *Asplenium trichomanes*, *Sedum acre*, *Sideritis montana*, itd.²

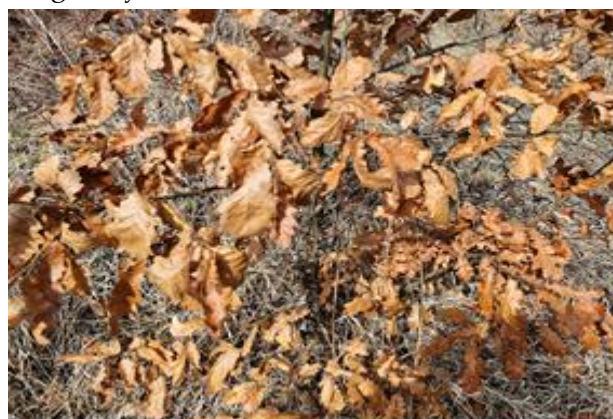
² Da bi se predstavilo stvarno stanje fitodiverziteta područja, trebalo bi sprovesti detaljna istraživanja flore i vegetacije.

Fotografija 19. Vegetacija stena

Fotografija 20. Bukva (Fagus sylvatica)

Fotografija.21. Hrast (Quercus petraea)

5.4.3. Fauna

Područje koje se prostire do dela „Hodžin kamen sa ušćem reke i Prilepničkim jezerom“ bogato je raznim životinjskim vrstama, iako nisu sprovedena sistematska istraživanja radi inventarisanja prisutnih vrsta.

Posebna konfiguracija ovog dela dovela je do obezbeđivanja značajne raznolikosti staništa gde značajan broj vrsta kičmenjaka i beskičmenjaka različitih klasa, kako lokalnih tako i migratornih, nalazi sklonište i uslove za život.

Lokacija „Hodžin kamen sa ušćem reke i Prilepničkim jezerom“, na osnovu izloženosti terena, nudi uslove za život divljih životinja koje imaju brdsko-planinska, kao i vodena staništa. Na osnovu terenskih poseta, utvrđeno je da u reci koja protiče u blizini i u

okolnim područjima postoje razne vrste životinja, iako tačan broj vrsta prisutnih na celom području predloženom za zaštitu još uvek nije poznat.

Predstavljeni inventar³ predstavlja širi obim od dela reke koji je proučavan, ali je ovaj drugi, zbog svog bogatstva i faunističke raznolikosti, bio predmet brojnih poseta, tokom kojih su identifikovane mnoge vrste, uključujući ugrožene i zaštićene vrste na Kosovu.

Imamo slučaj vidre *Lutra lutra*, od koje su pronađeni tragovi izmeta. Ova vrsta se smatra gotovo ugroženom u Crvenoj knjizi faune Kosova i zaštićena je na Kosovu. Ova vrsta živi samo u vodotocima dobrog kvaliteta.

Takođe su primećene siva čaplja *Ardea cinerea* i vodomar *Alcedo atthis* koji se hrane ribom, koje je bilo u izobilju u reci Prilepnica pre nego što su radovi intervenisali. Obe vrste su zaštićene i ugrožene. Siva čaplja se smatra kritično ugroženom na Kosovu i pare se samo na jednom mestu, dok je vodomar klasifikovan kao ugrožena vrsta. *Ayhtya ferina* i *Himantopus himantopus* nisu primećeni u selu Božec već u jezeru Prilepnica. Moguće je da su radovi izvedeni na reci Prilepnica uticali na kvalitet vode jezera nizvodno. U vodotoku su primećene tri vrste vodozemaca. U vodotoku su primećene tri vrste vodozemaca. Obična krastača *Bombina variegata* je prisutna u kanalima koje su otvorili bageri, stoga je moguće da su neke jedinice zgnječene ovim alatima. Ova vrsta, koja se ne smatra veoma ugroženom, zavisi od privremenih staništa kao što su bare, kanali itd.

Reka Prilepnica je takođe bogata vilinim konjicima. Larve vilinih konjica žive u rečnom koritu, skrivajući se ispod kamenja, blata ili korenja biljaka. Sve su mesožderke, hrane se drugim beskičmenjacima, a ponekad i larvama vodozemaca ili malim ribama. Mnoge od ovih vrsta su osetljive na zagađenje vode, zamuljivanje, nedostatak kiseonika i promene u hidrološkoj i sedimentnoj dinamici reka. 10 vrsta vilinih konjica je primećeno duž reke Prilepnice i verovatno se tamo razmnožavaju i razvijaju u larvenoj fazi. Od ovih 10 vrsta, 7 vrsta je ugroženo i zaštićeno. Vrsta *Cordulegaster bidentata* i *Cordulegaster heros* su dve slične vrste čije se larve razvijaju u malim, brzim potocima. Obe ove vrste se smatraju ugroženim na Kosovu. Takođe imamo vrste *Gomphus vulgatissimus* i *Onychogomphus forcipatus*, dve vrste koje preferiraju peskovita i sunčana područja. 3 vrste se smatraju nedovoljno informativnim zbog nedostatka podataka koji ne dozvoljavaju utvrđivanje statusa zaštite na Kosovu. *Orthetrum brunneum* je pionirska

³ Jules Domalain (2024). "Scientific report on the ecological impact of the "cleaning" work on the Përlepticë river under the project " Pastrimi i lumenjëve në nivel të Kosovës"- Raport.

vrsta koja preferira ista staništa kao i dve gorepomenute vrste. Vrsta *Calliaeshna microstigma*, koja ima ograničeno rasprostranjenost na Balkanu i u Turskoj, i *Somatochlora meridionalis* su vrste koje žive u brzim, senovitim potocima.

Vrsta *Astacus astacus* je takođe primećena u reci Prilepnica. Na Kosovu je ova vrsta potcenjena i nezaštićena. Na globalnom nivou ova vrsta je veoma ugrožena, gde se procenjuje pad populacije od 50-70%, pa je stoga ocenjena kao ranjiva na Crvenoj listi Međunarodne unije za zaštitu prirode (IUCN). Pretrpela je značajan pad broja populacija zbog neautohtonih vrsta, gubitka staništa i prekomerne eksploatacije. Ova vrsta se smatra ključnom vrstom u sredinama u kojima živi. Rakovi su važan deo lanca ishrane u slatkim vodama jer pružaju izvor hrane za mnoge vodene vrste i povećavaju primarnu produktivnost hraneći se slatkovodnim biljkama. Njihova brojnost uzrokuje rast marofita, što može biti uzrok eutrofikacije i degradacije kvaliteta vode. Mnogo leptira je primećeno duž vodotoka, od kojih neki zavise od drvenastih biljaka za svoj larvalni razvoj, kao što je vrsta *Apatura iris*, gde se larve hrane listovima vrbe, uglavnom *Salix caprea*. Uništavanje ovih biljaka duž vodotoka ugrožava ovu zaštićenu vrstu, koja se smatra ugroženom na Kosovu.

Tabela 4. Spisak zaštićenih i od reke zavisnih vrsta primećenih u reci Prilepnica

Albanski naziv	Latinski naziv	Status zaštite na osnovu Crvene knjige faune Kosova
Vidra	<i>Lutra lutra</i>	NT
Siva čaplja	<i>Ardea cinerea</i>	CR
Vodomar	<i>Alcedo atthis</i>	VU
Obična krastača	<i>Bufo bufo</i>	DD
Jezerska žaba	<i>Pelophylax ridibundus</i>	LC
Žutotrbi mukač	<i>Bombina variegata</i>	LC
	<i>Cordulegaster bidentata</i>	NT
	<i>Cordulegaster heros</i>	NT
	<i>Gomphus vulgatissimus</i>	NT
	<i>Onychogomphus forcipatus</i>	NT
	<i>Orthetrum brunneum</i>	DD
	<i>Calliaeschna microstigma</i>	DD
	<i>Somatochlora meridionalis</i>	DD
Rečni rak	<i>Astacus astacus</i>	Nema/VU IUCN Globalna crvena lista
	<i>Apatura iris</i>	EN

U selu Božec primećeno je 46 zaštićenih vrsta koje su navedene u Crvenoj knjizi faune Republike Kosovo. Iako nisu direktno povezane sa rekam Prilepnica, mnoge od ovih vrsta su možda indirektno pogođene radovima (poremećaj, uništavanje ekološkog koridora, smanjenje plena usled nestanka vodenih insekata). Sledeća tabela navodi ove vrste i njihov status u Crvenoj knjizi faune Republike Kosovo.

Tabela 5. Spisak zaštićenih vrsta primećenih u Boževce

Albanski naziv	Latinski naziv	Status zaštite na osnovu Crvene knjige faune Kosova
	<i>Euphydryas aurinia</i>	EN
	<i>Zerynthia polyxena</i>	EN
	<i>Capreolus capreolus</i>	EN
	<i>Pyrgus sidae</i>	VU
	<i>Hipparchia fagi</i>	NT
	<i>Hipparchia statilinus</i>	NT
	<i>Hipparchia volgensis</i>	NT
	<i>Papilio machaon</i>	NT
	<i>Plebejus pylaon sephirus</i> (= <i>Plebejus sephirus</i>)	NT
	<i>Zerynthia cerisy</i>	NT
Kratkonogi gušter	<i>Ablepharus kitaibelii</i>	NT
Smuklja ili lažna šarka	<i>Coronella austriaca</i>	NT
Šumski gušter	<i>Darevskia praticola</i>	NT
Belouška ili obična belouška	<i>Natrix natrix</i>	NT
Stepski gušter	<i>Podarcis tauricus</i>	NT
Obična čančara ili šumska kornjača	<i>Testudo hermannii</i>	NT
Divlja mačka	<i>Felis sylvestris</i>	NT
	<i>Carabus intricatus</i>	LC
Jelenjak	<i>Lucanus cervus</i>	LC
	<i>Morimus funereus</i>	LC
	<i>Carcharodus alceae</i>	LC
	<i>Hesperis comma</i>	LC
	<i>Onchlodes sylvanus</i>	LC
	<i>Spialia orbifer</i>	LC

Tabela 6. Spisak zaštićenih vrsta i status u Crvenoj knjizi faune Republike Kosovo primećenih u Boževcu

Albanski naziv	Latinski naziv	Status zaštite na osnovu Crvene knjige faune Kosova
Slepić	<i>Anguis fragilis</i>	LC
Zelembać	<i>Lacerta viridis</i>	LC
Zidni gušter	<i>Podarcis muralis</i>	LC
Šumski smuk	<i>Zamenis longissimus</i>	LC
Vuk	<i>Canis lupus</i>	LC
	<i>Erinaceus roumanicus</i>	LC
Obični puh	<i>Glis glis</i>	LC
Zec	<i>Lepus europaeus</i>	LC
Kuna belica	<i>Martes foina</i>	LC
Jazavac	<i>Meles meles</i>	LC
Obična veverica	<i>Sciurus vulgaris</i>	LC
Divlja svinja	<i>Sus scrofa</i>	LC
Lisica	<i>Vulpes vulpes</i>	LC
	<i>Pyrrhosoma nymphula</i>	DD
	<i>Melitaea aurelia</i>	DD
	<i>Neptis sappho</i>	DD
Zelena krastača	<i>Bufotes viridis</i>	DD
Šumska žaba	<i>Rana dalmatina</i>	DD
Bretkosa greke	<i>Rana graeca</i>	DD
Šareni daždevnjak	<i>Salamandra salamandra</i>	DD
	<i>Dolichophis caspius</i>	DD
Južni zidni gušter	<i>Podarcis erhardii</i>	DD

Gjithashtu zona për rreth karakterizohet me një shumëllojshmëri gjitarësh duke filluar nga grupet e gjitarëve të vegjël që dominohen kryesisht nga brejtës dhe insektngrënës

si: ketri (*Sciurus vulgaris*), miu bishtgjatë i pyllit (*Apodemus sylvaticus*), geri (*Glis glis*), urithi i verbër (*Talpa europaea*), lepuri (*Lepus europaeus*), iriqi (*Erinaceus europaeus*), ujku (*Canis lupus*), dhelpra (*Vulpes vulpes*), derri i egër (*Sus scrofa*), etj

Shpendët perfaqsohen nga: Poljski vrabac (*Passer montanus*), Velika senica (*Parus major*). Plava senica (*Cyanistes caeruleus*), Dugorepa senica (*Aegithalos caudatus*), Češljugar ili štiglic (*Carduelis carduelis*), Čubava ševa (*Galerida cristata*), Gugutka (*Streptopelia decaocto*), Divlji golub (*Columba livia*), Golub grivnjaš (*Columba palumbus*), Sojka (*Garrulus glandarius*), Mali detlić (*Dendrocopos minor*), Sredni detlić (*Dendrocopos medius*), Veliki detlić (*Dendrocopos major*), Siva žuna (*Picus canus*), Zelena žuna (*Picus viridis*), Obična crvenperka (*Phoenicurus phoenicurus*), Crvendać (*Erithacus rubecula*), Velika strnadica (*Emberiza calandra*), Strnadica kamenjarka (*Emberiza cia*), Žitovoljka ili obična strnadica (*Emberiza citrinella*), Juričica (*Carduelis cannabina*), Obična travarka (*Saxicola rubetra*), Kos (*Turdus merula*), Drozd imelaš (*Turdus viscivorus*), Šumska trepteljka (*Anthus trivialis*), Obični slavuj (*Luscinia megarhynchos*), Crnokapa grmuša (*Sylvia atricapilla*), Bela pliska (*Motacilla alba*), Siva muharica (*Muscicapa striata*), Obični zviždak (*Phylloscopus collybita*), Brgljev puzavac (*Sitta europaea*), Obični čvorak (*Sturnus vulgaris*), Lastavica (*Hirundo rustica*), Obična kukavica (*Cuculus canorus*), Zelentarka (*Chloris chloris*), Obična vetruša (*Falco tinnunculus*), Jastreb (*Accipiter gentilis*), Kukumavka (*Athene noctua*), Obični mišar (*Buteo buteo*), Svraka (*Pica pica*), Čavka (*Corvus monedula*), Siva vrana (*Corvus cornix*), Gavran (*Corvus corax*).

Gmizavci su predstavljeni sa: Šumska kornjača (*Testudo hermanni*), Stepski smuk (*Dolichophis caspius*), Smuk ili bjelica (*Elaphe longissima*), Šumski gušter (*Darevskia praticola*), Zidni gušter (*Lacerta muralis*)

Gmizavci su predstavljeni sa: Šareni daždevnjak (*Salamandra salamandra*), Obična krastača (*Bufo bufo*) itd., dok su ribe: predstavljene vrstama koje žive uglavnom u rečnom toku kakav jeste Potočna pastrmka (*Salmo trutta m.fario*) . Međutim, ne postoje periodične studije koje bi utvrdile dinamiku sastava vrsta vodene faune.

Insekti: predstavljeni su velikim brojem vrsta.

4.6. EKONOMSKA AKTIVNOST U PODRUČJU

4.7. Turistički resursi, mogućnosti za razvoj turizma područja

„Hodžin kamen sa ušćem i Prilepničkim jezerom“ predstavlja veoma zanimljivu dolinu kroz koju protiče reka Prilepnica. Iz raznih ekonomskih razloga, pre nekoliko decenija, upravo u ovoj dolini je izgrađena brana Prilepnica. Oko 500 m od najviših kuća, severno od sela, izgrađena je brana kako bi se stvorila hidroakumulacija istog imena kao i naselje - Prilepnica.

Prisustvo vode u tipičnom okruženju planina Golak dodalo je još više lepote ovom području i samoj rečnoj dolini.

Uzdužno pružanje reke sa njenim tokom praćenim vodom akumulacionog jezera u donjem delu, čini ovaj reljefni pejzaž, u kombinaciji sa ovim elementima iz hidrografskih objekata, zaista dragoceni i stvara optičke predispozicije za turističku privlačnost. Kao takav, pejzaž se može dodati na listu prirodnih potencijala Republike Kosovo.

Još posebnija je flora i fauna, koja je raznolika i spektakularna u celoj dolini i rečnom slivu uopšte. Karakteriše je kontinentalna klima sa morfološkom orijentacijom sever-jug u donjem delu, odnosno u zaštićenom području, i sa orijentacijom severozapad-jugoistok u gornjem segmentu, flora se odlikuje niskim zeljastim, žbunastim (uglavnom sa predstavnicima vrsta cera i hrasta). Konkretno, područje „Hodžin kamen sa ušćem reke i jezerom Prilepnica“ predstavljeno je žbunastim i pratećim biljnim vrstama, kao i biljnim vrstama razvijenim pod bliskim uticajem vlažnosti koju izazivaju reka i jezero, posebno kao rezultat njenog sudara sa stenama i raznih kaskada koje prate reku u njenom toku. Ova vegetacija je prilagođena klimatskim uslovima, reljefu i nadmorskoj visini kao prirodnoj odrednici (600 m na nivou jezera i do 800 m na brdskim i planinskim vrhovima).

Proširenje reljefa u skoro severno-južnom pravcu je produžetak koji mogu koristiti uglavnom rekreativci i turisti koji posebno šetaju planinskim putevima tog područja Golaka. Dolina reke (potoka) Prilepnice je prirodni produžetak koji odgovara turistima i rekreativcima ovog kraja. Može se koristiti za povezivanje Prilepnice, kroz dolinu prateći letnji put do povezivanja sa asfaltnim putem koji povezuje Kamenicu sa Novim Brdom i regionalnim putem Oriština Gnjilane, u selu Labjan.

Uzimajući u obzir transportne interakcije i blizinu drugih atraktivnih, ali i emitivnih centara, ispostavlja se da zaštićeno područje „Hodžin kamen sa ušćem reke i jezerom Prilepnica“ ima najbolji uticaj na južnoj strani, naime u vezi sa Dobrčanskom banjom, Gnjanom i blazinom puteva Gnjan-Kameinica i Gnjan-Bujanovac.

Područje „Hodžin kamen sa ušćem reke i jezerom Prilepnica“ u blizini sela može, s jedne strane, da kombinuje svoje prirodne potencijale sa afinitetima za koje se veruje da naselje ima (nema odgovarajuće studije). Oni kao što su gostoprimstvo, agroturistički resursi koje naselje ima i koje može da stimuliše u budućnosti, jer je dalo malo kulturnog i duhovnog nasleđa (stari seoski mlin, džamija i druga mesta hodočašća), biće dobra prilika za kombinovanje prirodnih i kulturnih resursa područja uopšte. Ovo predstavlja još jednu šansu za područje da održivo iskoristi svoj potencijal i da amortizuje prirodne tendencije degradacije prirode i kulturnih vrednosti (materijalnih i nematerijalnih) Prilepnice i okolnog područja, a posebno zaštićenog područja.

Predloženo zaštićeno područje „Hodžin kamen sa ušćem reke i jezerom Prilepnica“, zahvaljujući svojim vodnim resursima i prirodnosti, predstavlja potpuno tipičan brdsko-planinski pejzaž planina Golak i stoga može postati dostojan predstavnik dela najstarijih planina na Kosovu i među najstarijima u regionu.

Fotografija 23. Ekonomske aktivnosti u predloženom zaštićenom području

Ovo područje nudi raznovrsne mogućnosti za razvoj sektora ruralnog turizma, kao i rekreacije u njegovim različitim delovima. Stoga, uz poboljšani i racionalniji razvoj i upravljanje, vrednost ovih usluga može se održati i značajno povećati.

Primena najboljih načina za održivi razvoj i upravljanje omogućava da se vrednosti ovih usluga održe i značajno povećaju u harmoniji sa prirodom. Istovremeno, iskorišćavanje vrednosti i usluga koje pruža predeo kroz održivi razvoj ruralnog turizma može doneti značajne koristi zaštićenom području predeonog prostora i okolnom području.

5. ADMINISTRACIJA I UPRAVLJANJE PODRUČJEM

Obavljanje administrativnih i stručnih poslova zaštite zaštićenog pejzaža „Hodžin kamen sa ušćem reke i jezerom Prilepnica“ vrši opština Gnjilane i Ranilug, u skladu sa Zakonom o zaštiti prirode br. 03/L-233, strategijom, programom zaštite prirode i dokumentima prostornog planiranja i regulacije.

Opština je, prilikom vršenja svojih ovlašćenja, dužna da:

- Brine o očuvanju biološke i predeone raznolikosti za svoju teritoriju
- Proglašava zaštićena područja za koja je nadležna
- Obezbeđuje uslove za zaštitu i očuvanje zaštićenih područja za koja je nadležna
- Učestvuje u postupku proglašenja zaštićenih područja koje je proglasila Vlada ili Skupština
- Učestvuje u izradi planova upravljanja za zaštićena područja za koja je nadležna
- Brine o promociji zaštite prirode, pruža podršku i brine o udruženjima čija je delatnost zaštita prirode
- Prati stanje zaštite prirode i podnosi izveštaj Ministarstvu i Kosovskom institutu za zaštitu prirode
- Vodi evidenciju važnih evidencija za zaštitu prirode
- Obaveštava javnost o stanju prirode na svojoj teritoriji i preduzetim merama za njenu zaštitu i očuvanje
- Pruža stručnu i drugu pomoć lokalnim zajednicama u zaštiti prirode na svojoj teritoriji
- Obavlja i druge poslove utvrđene ovim zakonom i podzakonskim aktima donetim na osnovu njega.

Kosovski institut za zaštitu prirode, u skladu sa Zakonom o zaštiti prirode br. 03/L-233, pratiće rad i sprovođenje mera za zaštitu i unapređenje predela, dajući stručna mišljenja o planovima razvoja i svim odlukama koje se odnose na ovaj zaštićeni prirodni objekat.

Upravljanje zaštićenim predeonim područjem „Hodžin kamen sa ušćem reke i jezerom Prilepnica“ vrši se na osnovu Plana upravljanja, koji na period od deset (10) godina izdaje organ koji upravlja ovim područjem.

Planom upravljanja definišu se:

- Pravci razvoja područja
- Metode zaštite, korišćenja i upravljanja zaštićenim područjem
- Približniji pravci za zaštitu i očuvanje prirodnih vrednosti u zaštićenom području, uzimajući u obzir potrebe lokalne zajednice.

Upravljanje treba da uzme u obzir raznolikost predela, očuvanje biodiverziteta i prostora za rekreaciju, uz realnu mogućnost održivog korišćenja resursa i razvoja turizma.

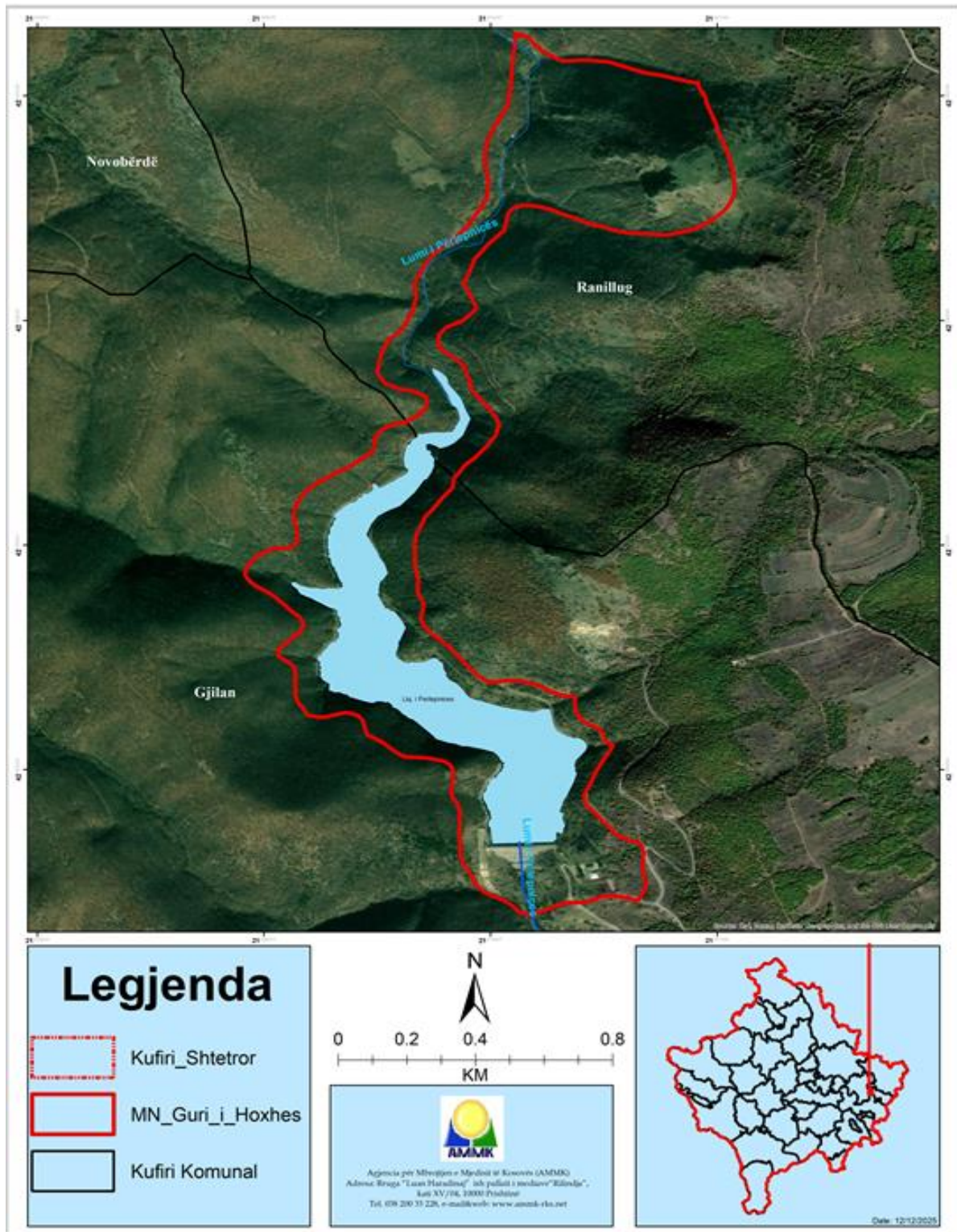
Pravna i fizička lica koja obavljaju delatnost zaštite zaštićenog predela dužna su da se pridržavaju plana upravljanja.

Nakon proteka perioda od pet (5) godina, vrši se analiza sprovođenja plana upravljanja i postignutih rezultata, a po potrebi se plan upravljanja revidira na način i u postupku utvrđenom za njegovo donošenje.

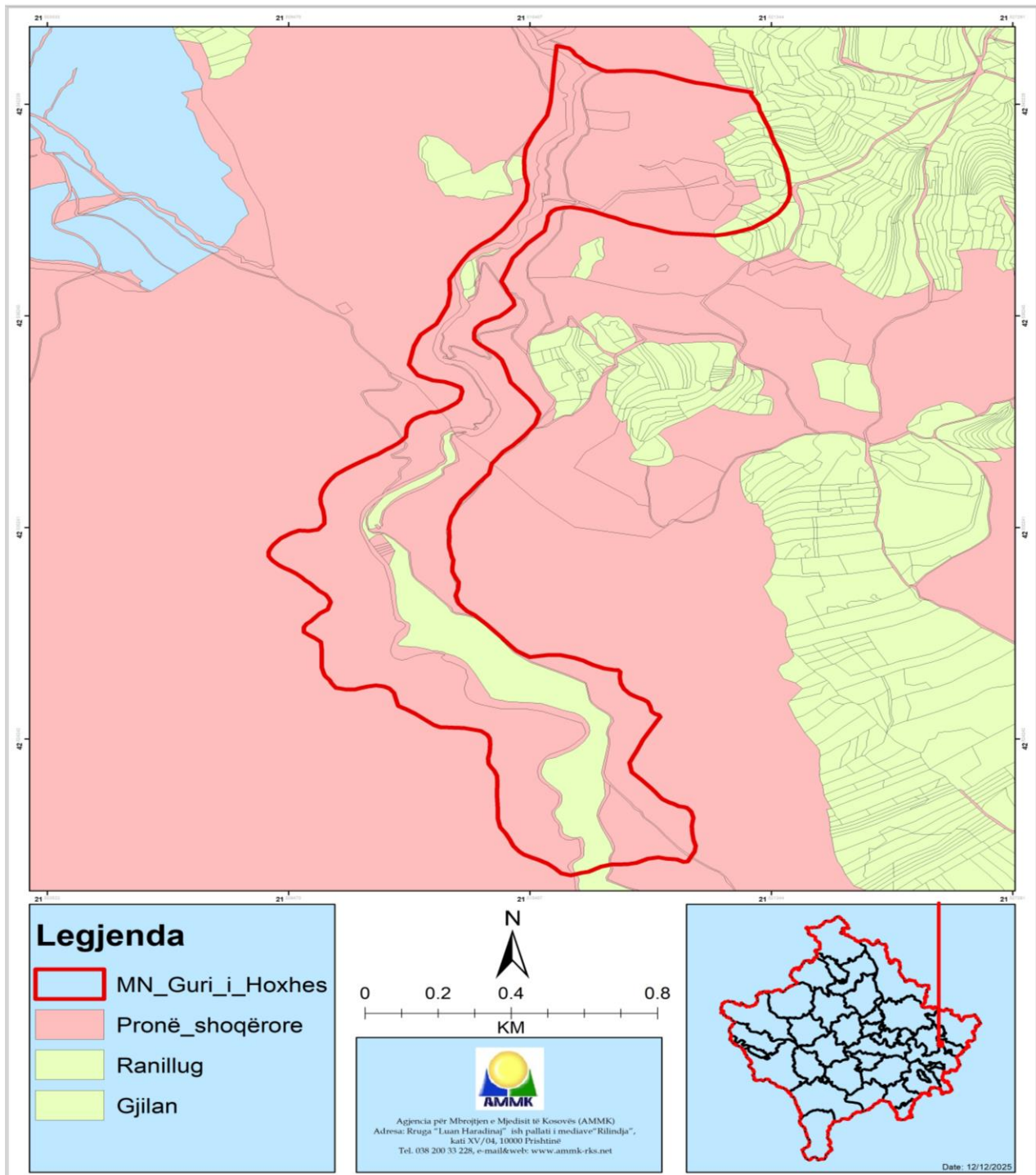
ZAKLJUČAK

Uzimajući u obzir prirodne vrednosti hidrološkog, geomorfološkog, speleološkog, biološkog, pejzažnog, rekreativnog, zdravstvenog itd. karaktera, kojima je potrebno bolje očuvanje i upravljanje kako bi se valorizovale u turističke, obrazovne, rekreativne, naučne svrhe, kao i očuvanje kulturnih i tradicionalnih atributa itd., na osnovu karakteristika i pejzažne raznolikosti i biodiverziteta područja i na osnovu Zakona o zaštiti prirode br. 03/L-233, područje „Hodžin Kamen sa ušćem reke i jezerom Prelepnica“ trebalo bi proglasiti zaštićeni pejzaž, koji prema kriterijumima IUCN-a spada u treću kategoriju (III) zaštićenih područja. Nedostatak statusa zaštite i odgovarajućih programa za očuvanje prirodnih vrednosti hidroloških, geomorfoloških, speleoloških i biodiverziteta na području „Hodžin Kamen sa ušćem reke Prelepnica“ utiče na to da su mnoge prirodne vrednosti i biljne i životinjske vrste u opasnosti od izumiranja. Stoga će ovaj dokument poslužiti kao osnovni argument za stavljanje ovog područja pod zakonsku zaštitu.

Prilikom izrade Nacrta dokumenta stručne obrazloženosti područja „Hodžin kamen sa ušćem reke i jezerom Prilepnica“, **Radna grupa je predložila za zaštitu područje površine 80 hektara (opština Gnjilane - 48 hektara i opština Ranilug - 32 hektara) u kategoriji Zaštićeni pejzaž.** Prilikom određivanja granične linije predloženog područja za zaštitu područja „Hodžin kamen sa ušćem reke i jezerom Prilepnica“, pored prirodnih vrednosti koje su bile glavni kriterijumi, uzeto je u obzir i pitanje vlasništva.

Sl. 8. Mapa predloženog zaštićenog područja po opštinama

Sl. 9. Mapa vlasništva nad područjem

Nakon stavljanja ovog područja pod zaštitu, neophodne mere koje se moraju preduzeti za njegov dalji razvoj i unapređenje su:

- Adekvatna zaštita prirodnih vrednosti hidrološke, geomorfološke, pejzažne, obrazovne, kulturne, turističke itd. prirode šumske vegetacije i drugih vrsta u području
- Zaštita životinjskih vrsta, kao i nastavak daljih istraživanja u florističkom i faunističkom aspektu
- Izrada plana upravljanja zaštićenim područjem
- Adekvatna zaštita od eventualnih požara
- Nedozvoljena izgradnja neplaniranih objekata u području
- Određivanje i postavljanje znakova za granice zaštićenog predeonog područja
- Promocija prirodnih, turističkih vrednosti i tradicionalnih proizvoda područja
- Razvoj područja u skladu sa važećim zakonskim propisima i opštinskim razvojnim dokumentima

Istovremeno, korišćenje vrednosti i usluga koje pruža predeo kroz razvoj i promociju seoskog turizma može doneti značajne koristi predeou ili može smanjiti njegove vrednosti i povećati troškove upravljanja pružanjem samo nekih konkretnih koristi, za direkciju i lokalne zajednice.

Prema Zakonu o zaštiti prirode br. 03/L-233, član 14 stav 3, u Zaštićeni pejzaž nisu dozvoljene intervencije i radovi koji narušavaju karakteristike zbog kojih je proglašen zaštićenim. Stoga, korišćenje prirodnih dobara u njemu određeno je uslovima zaštite prirode, a to su:

- Sprečavanje promene stanja prirodnih vrednosti šumskih ekosistema na području „Hodžin kamen sa ušćem i Prilepničkim jezerom“;
- Očuvanje vrednosti prirodnog nasleđa (geomorfoloških, hidroloških, speleoloških, pejzažnih itd.);
- Očuvanje staništa neophodnih za zaštitu vrsta ili fizičkih karakteristika životne sredine;
- Uspostavljanje područja za ekološko obrazovanje, kao i procena karakteristika staništa radi boljeg upravljanja vrstama u prirodi;
- Sprečavanje razvoja aktivnosti koje su suprotne svrsi zbog koje se područje uzima pod zaštitu;

- Omogućavanje naučnih istraživanja, kao i primarnih aktivnosti vezanih za održivo upravljanje prirodnim resursima;

Korišćenje prirodnih resursa u skladu sa očuvanjem prirode jedan je od glavnih ciljeva ovog područja. Primarni cilj za područja koja pripadaju ovoj kategoriji je zaštita prirodnih ekosistema, a ne uništavanje njihovih karakteristika, kao i održivo korišćenje prirodnih resursa. Pored toga, još jedan cilj treba da bude promocija društvenih i ekonomskih koristi, posebno za lokalnu zajednicu, kao i obezbeđivanje objekata za život budućih generacija zajednice u ovom području.

LITERATURA

1. Zakon o zaštiti prirode br. 03/L-233, Skupština Kosova – Priština, SGK (2010)
2. Monografija „Gnjilane i okolina“.
3. PRP – Plan razvoja opštine Gnjilane
4. 4. PRP – Plan razvoja opštine Ranilug
5. Bashkim Kastrati, „Severoistočno Kosovo: Fizičko-geografske karakteristike i ekonomska vrednovanje prirodnih resursa“, Doktorska disertacija, Tirana, 2014.
6. Jules Domalain (2024). „ Scientific report on the ecological impact of the “cleaning” work on the Përlepticë river under the project “ Pastrimi i lumenjëve në nivel të Kosovës”- Raport.“
7. Ministarstvo životne sredine i prostornog planiranja i Univerzitet u Prištini: „Crvena knjiga vaskularne flore Republike Kosovo“ – Priština, 2013.
8. Krasnići, E. (2006): Flora i vegetacija planine Drenica. Doktorska disertacija. UP-PMF. Priština.
9. Redžepi, F. (1994): Vegetacija Kosova 1. UP-PMF. Priština.
10. Redžepi, F. (2007): The vegetation of Kosova. UP-FNS. Prishtinë..
11. The KPMM, 2006: Geological Map of Kosovo, 1:200 000.
12. KPMM, 2006 (a): Tectonic Map of Kosovo, 1:200 000.
13. Dauti, M., 1978: Pedologija sa osnovama geologije, Priština..
14. Elezaj, Z., & Kodra, A., 2008: Geologija Kosova, Priština.
15. Pllana R., 2015 Klima Kosova, KANU, Priština
16. Podaci sa Interneta
17. Arhiva IKZP-e

Republika e Kosovës
Republika Kosova - Republic of Kosovo
Qeveria - Vlada - Government
Ministria e Mjedisit, Planifikimit Hapësinor dhe Infrastrukturës
Ministarstvo Životne Sredine, Prostornog Planiranja i Infrastrukture
Ministry of Environment, Spatial Planning and Infrastructure
AGJENCIONI PËR MBROJTJEN E MJEDISIT TË KOSOVËS **KOSOVSKA AGENCIJA ZA ZAŠTITU SREDINE** **KOSOVO ENVIRONMENTAL PROTECTION AGENCY**

Ref.05/AMMK/2025

Me datë 22.01.2025

Drejtori Ekzekutiv i Agjencionit për Mbrojtjen e Mjedisit të Kosovës/ Ministria e Mjedisit, Planifikimit Hapsinorë dhe Infrastrukturës në mbështetje të nenit 23 të Ligjit Nr. 06/I -113 për Organizimin dhe Funksonimin e Administratës Shtetërore dhe të Agjencive të Pavarura (Gazeta Zyrtare Nr.7, të datës 01.03.2019), të nenit 20 të Ligjit nr. 03/I-133 për Mbrojtjen e Natyrës dhe kërkesën e IKMN-së, merr:

V E N D I M

I. Për emërimin e Grupi Punues për përgatitjen e arsyeshmërisë profesionale për zonën nën mbrojtje të paraprase "Guri i Hoxhës dhe Gryka e Lumit Përlepnica", në këtë përbërje:

1. Sami Behrami, IKMN, kryesues;
2. Nexhmije Kamberi, IKMN, anëtare;
3. Fatmir Bytyqi, AMMK/DVGJM, anëtar;
4. Elez Krasniqi, UP, anëtarë;
5. Fitim Humolli, UP, anëtarë;
6. Halil Ibrahim, UP, anëtarë;
7. Sami Sinani, DMMU/MMPHI, anëtarë;
8. Ivan Denčić, Komuna Ranillug, anëtarë;
9. Helena Poučki, OJQ-GAIA Kosova, anëtare;

II. Grupi Punues ka autoritet dhe përgjegjësi (që konform legjislacionit në fuqi), të përgatis arsyeshmërinë/propozimin profesional për zonën në mbrojtje paraprase dhe të njoftoj institucionet përgjegjëse për vlerat e këtyre zonave dhe të rekomandoj statusin përfundimtarë të tyre.

III. Vendimi hun në fuqi në datën e nënshkrimit.

Agjencioni për Mbrojtjen e Mjedisit të Kosovës (AMMK)
Adresa: Rruga "Luan Haradinaj", ish pallati i mediatave "Rilindja", kati XY/04, 10000 Prishtinë
Tel: 038 200 74 093, web: www.ammk-rks.net, Email: ammk@rks.gov.net

Vendimi i dërgohet:

- Kabinetit të Ministrave të MMPH-së;
- Zyrës së Sekretarit të MMPH-së;
- Zyrës së Drejtorit Ekzekutiv të AMMK-së;
- Komunitetit të Ranillugut;
- Arkivit të MMPH-së dhe
- Anëtarëve të Grupit Punues.

Agjencioni për Mbrojtjen e Mjedisit të Kosovës (AMMK)
Adresa: Rruga "Luan Haradinaj", ish pallati i mediave "Rilindja", kati XV/04, 10000 Prishtinë
Tel: 038 200 74 093, web: www.ammk-rks.net, Email: ammk@rks-gov.net